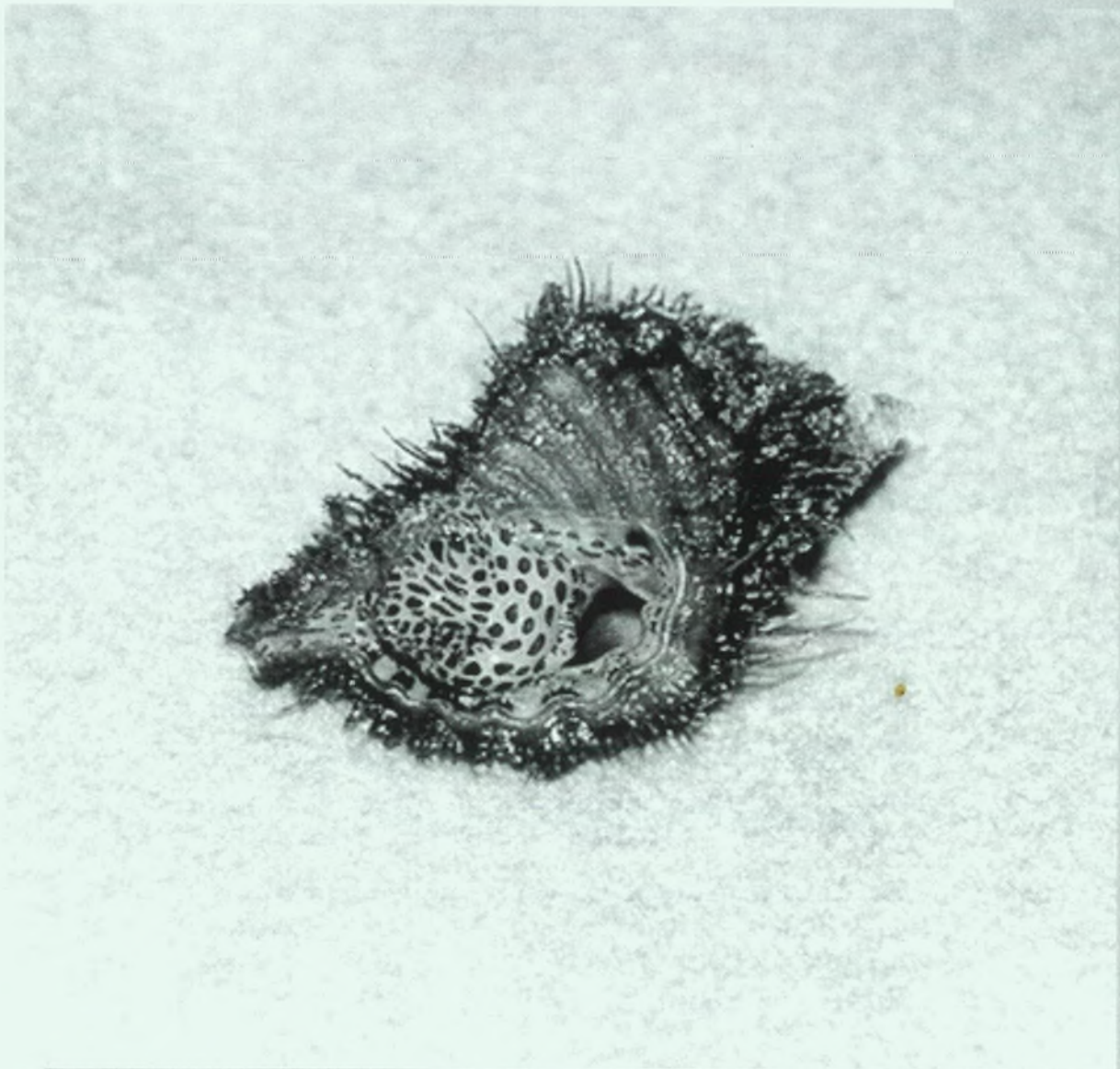
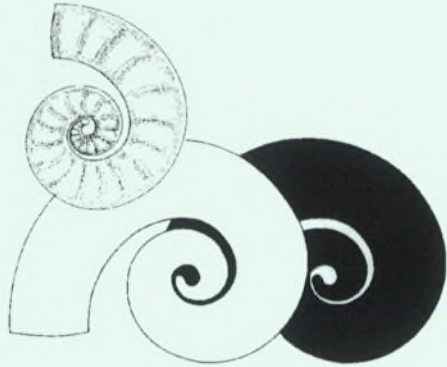

SPIRULA

NEWSLETTER
VITA MARINA

VOLUME 47 NO 4

MAY 2001

SPIRULA

Newsletter Vita Marina

Volume 47 no 4

May 2001

Publisher: Stichting Biologia Maritima
Editors: Willem Faber & Jan Paul Buijs
P.O. Box 64628, NL-2506 CA Den Haag, the Netherlands
Tel./fax: (+31)(0)70.3551245 of (+31)(0)70.3600434
E-mail: Spirula@wxs.nl of wfaber@hetnet.nl
WWW: <http://home.wxs.nl/~spirula>

ISSN 1566-0648

THE BOARD

President: G. van der Velde, Laboratorium voor Aquatische Oecologie, Katholieke Universiteit Nijmegen, Toernooiveld, 6525 ED Nijmegen, tel (werk) 024-3652621 [e-mail: gerardv@sci.kun.nl]

Secretary: H.J. Veldhuis, Jacob van Ruysdaelstraat 19, 7482 XA Haaksebergen, tel. 053-5725778 [e-mail: erikveldhuis@planet.nl; h.j.veldhuis@elt.hen.nl]

Treasurer: F.L.J. Vervaeet, Sporkenhout 4, 2211 PL Noordwijkerhout, tel. 0252-370203 [e-mail: vervaeet@lucent.com]

Members:

A. bij de Vaete, [B.bdVaate@riza.rws.minvenw.nl]
J.G.M. Raven [j.g.m.raven@sepiv.shell.com]
G.C. Kronenberg [gijsckro@worldonline.nl]

EDITORS SPIRULA - Cb

R.H. de Bruyne (editor),

Antony, Moddermanstraat 158, NL-1868 LW Amsterdam, tel. (+31)20-6136134 [bruyne@science.uva.nl]

W. Faber (editor),

van Alkemadelaan 938, NL-2597 BG Den Haag, phone/fax (+31)70.3551245 [wfaber@hetnet.nl]

R.A. Bank, Graan voor Visch 15318, 2132 EL Hoofddorp, phone (+31)23.5652184 [e-mail: R.Bank@wxs.nl]

D. Smits, Jozef Israëlslaan 1, NL-3931 TV Woudenberg, phone (+31)33-2861770 [daan.smits@tip.nl]

A.N. van der Bijl, Burg. van Bruggenstraat 41, 1165 NV Halfweg, phone (+31)20-4977772 [anvdbijl@xs4all.nl]

NMV-HOMEPAGE

<http://www.inter.NL.net/users/Meijer.T.nmv.html>

Webmaster: T. Meijer, Rammekens 36, NL-1823 HH Alkmaar, tel. (+31)23-5300351 [t.meijer@nitg.tno.nl or meijer.t@inter.NL.net] --> Homepage NMV

Please pass interesting sites.

MOLLUSKENWAARNEMINGEN

(Atlasproject Nederlandse Mollusken/EIS-Nederland)
Molluskenwaarnemingen naar R.H. de Bruyne: zie onder redactie Spirula - Cb.

DUTCH MALACOLOGICAL SOCIETY

The Dutch Malacological Society, founded in 1934, organises activities such as excursions and lectures, owns a large library as a service for the members, and publishes the scientific magazine 'Basteria' and the Newsletter Spirula. This Newsletter is a bimonthly magazine with communications about the society and its activities as well as articles about malacological subjects. It also contains columns with current news: shell shows and meetings, new species, new publications, new books, molluscs on stamps and so on. You will find further information about this society on this page.

LIBRARY

R.G. Moolenbeek, Zoölogisch Museum Amsterdam, postbus 94766, NL-1090 GT Amsterdam, tel. 020-5256294/6474 [moolenbeek@science.uva.nl]

MEMBERSHIP NMV

Nederland:

f 65,-, zonder Basteria f 45,-, huisgenoot f 15,-.

Bataling door storting of overschrijving op postgirorekening 288032 of bankrekening 56.69.48.540 ten name van de Penningmeester Nederlandse Malacologische Vereniging te Noordwijkerhout.

Other countries

HFL 70 or USD 28; without Basteria HFL 50 or USD 20. Payments preferably by international postal money order or Eurocheque should be sent to The Treasurer, Nederlandse Malacologische Vereniging (Dutch Malacological Society), c/o Sporkenhout 4, NL-2211 Noordwijkerhout, the Netherlands.

If payment is made by bank cheque, postal giro account or bank account payment of HFL 90 (USD 36) or without Basteria HFL 70 (USD 28) is required because of bank charges. Payments through a bank should be remitted to our account 56.69.48.540 at the ABN-AMRO at Noordwijkerhout, the Netherlands.

FIELD TRIP ORGANISATION

A.D.P. van Peursen, Tarweakker 65, 2723 TB Zoetermeer, tel. 079-3426140 [peursenv@worldonline.nl]

J. Goud, Richard Holstraat 10, 2323 VK Leiden, tel. 071-5763170 [Goud@NNM.nl]

A. bij de Vaate, Oostrandpark 30, 8212 AP Lelystad, tel.0320-241345. [B.bdVaate@riza.rws.minvenw.nl]

EDITORS BASTERIA

Prof. dr. E. Gittenberger, editor in chief

Dr. A.C. van Bruggen, editor

Dr. Th.C.M. Kemperman, editor

Editorial address: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Darwinweg 2, P.O. Box 9517, NL-2300 RA Leiden, the Netherlands, phone: (+31)71-5687614, fax: (+31)71-5687666, e-mail: gittenberger@naturalis.nnm.nl

INHOUD Spirula 47(4)

Voorplaat	41
[Excursiecommissie]	Excursie-programma.....	41
[Redactie]	Spirula - Cb.....	41
Agenda	41
[Redactie]	Even voorstellen - voorzitter.....	42
Raven, Han	Regionale en landelijke correspondenten.....	42
Raven, Han	Het oog.....	42-43
[Rubriek]	Schelpenbeurzen en bijeenkomsten.....	44
[Rubriek]	Nieuwe weekdiersoorten (schelpen).....	45-46
Meeuse, A.D.J.	Reuzeninkvis in het nieuws.....	46
Rubriek	Tijdschriftartikelen.....	47-49
Raven, Han	Discussie over de gedragscode.....	50-51
Mienis, H.K.	Mariene mollusken uit het oostelijk deel van de Middellandse Zee	
	4. Over het vermeende voorkomen van <i>Laevicardium flavum</i>	52
[Rubriek]	Nieuwe boeken.....	53-54
GCK & GAB.	Boekbesprekingen.....	54
Tax, C.J.H.M.	Schelptrumpetten in Azië.....	45-48
[Rubriek]	Weekdieren op postzegels.....	59-60
Vervaet, Fred	Even voorstellen - penningmeester.....	60
[Bestuursmededelingen]	Mutaties leden NMV.....	omslag achterpagina

Voorplaat: *Cymatium parthenopeum* von Salis, 1793.
Levend, onopvallend op bruinbegroeid rotsblok bij laag-
water, Los Christianos, Tenerife, 28.04.1998.
Foto Matthijs Bouwknecht.

AGENDA

Nederlandse Malacologische Vereniging

Zie excursie-programma hiernaast

Malacologische contactgroep Amsterdam e.o.
(*'De Kreukel'*)

Contactavonden in het Zoölogisch Museum Amster-
dam; meestal de laatste vrijdag van de maand. Voor
nadere informatie: C. Karnekamp, tel. 020-6946869.
Informatie is ook altijd te vinden op de NMV-home-
page: zie binnenzijde omslag.

SPIRULA - Cb

Met de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV) is overeengekomen dat onze Spirula voortaan zal verschijnen als Spirula - Correspondentieblad (Cb) van de NMV. De inhoud vormt een combinatie van die van het Cb oude stijl en de Spirula, het mededelingenblad behorende bij de Vita Marina.

Dit laatste nummer van onze Spirula is qua inhoud tevens het eerste nummer in de nieuwe opzet.

De inhoud van dit nummer is hoofdzakelijk gericht op mariene mollusken. Dat is geen toeval, maar opzet. Het is de bedoeling dat het volgende Cb de klemtoon legt op land- en zoetwatermollusken. Op deze manier is het mogelijk de werkzaamheden zo goed mogelijk binnen de de redactie te verdelen.

EXCURSIE-PROGRAMMA

N.M.V.-excursies:

15 september 2001 - Excursie naar de Blauwe Kamer, natuurgebieden van het Utrechtse landschap. Zoetwater- en landmollusken.

13 oktober 2001 - Oostvaardersplassen.

Informatie en aanmelden bij de excursiecommissie (zie binnenzijde omslag).

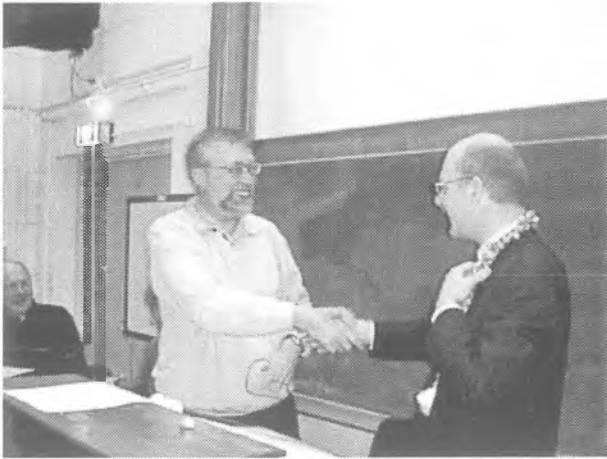
S.W.G.-excursies:

24 juni 2001 - Cadzand (fossielen!)

22 september 2001 - Neeltje Jans (pontons en dijkbe-
groeiing)

21 oktober 2001 - Bergen aan Zee (strand).

Informatie bij Stefan Jansen, tel. 0317-421823 en
Ingeborg de Boois, tel. 023-5250579.

EVEN VOORSTELLEN - VOORZITTER NMV

Tijdens de voorjaarsvergadering van de N.M.V. op 7 april 2001 zijn een nieuwe voorzitter en penningmeester benoemd.

De nieuwe voorzitter is dr. Gerard van der Velde. Hij is werkzaam als universitair hoofddocent bij het Labo-

ratorium voor Aquatische Oecologie van de Universiteit van Nijmegen. Tot zijn werkzaamheden behoort onder meer het geven van colleges.

Trokken aanvankelijk zoetwatermollusken zijn belangstelling, later gold dit ook mariene mollusken en landslakken. Vanuit zijn vakgebied heeft vooral de bio-invasie zijn bijzondere aandacht. Denkt u maar aan de driehoeksmossel in Amerika, maar er zijn veel meer gevallen van invasie door mollusken en over dit onderwerp hopen wij te zijner tijd in dit blad van de nieuwe voorzitter meer te horen.

Voor velen is Gerard van der Velde geen onbekende: hij was vanuit de NJN lid van de Strandwerkgroep, heeft als redacteur van Het Zeepaard zijn sporen verdiend en is al sinds 1978 lid van de NMV.

Op de foto hiernaast de overdracht van het voorzitterschap door Bram Breure (rechts) aan zijn opvolger Gerard van der Velde. Eerst de handdruk en daarna de overdracht van de 'schelpenambtsketen'.

REGIONALE EN LANDELIJKE CORRESPONDENTEN

Han Raven*

Tijdens de discussiedag "NMV onder de loep" over de toekomst van de NMV in *Naturalis* op 1 juli 2000 noemde ik de regionale en landelijke correspondenten die onze zustervereniging Sociedad Española de Malacología er op na houdt. Correspondenten uit diverse regio's in Spanje, maar ook uit bijvoorbeeld Cuba, laten regelmatig van zich horen, met berichten over malacologische ontwikkelingen in het gebied dat zij bestrijken. Een aantal correspondenten is inactief, maar anderen laten regelmatig weten over van alles en nog wat, en dragen zo bij tot een levendiger correspondentieblad "Noticuario". De NMV zou iets dergelijks kunnen doen, met mensen die berichten over activiteiten uit bijvoorbeeld Amsterdam, Rotterdam, Limburg of Friesland, maar ook uit het buitenland. Het idee is dat vrijwillige correspondenten iets meer drang voelen hun waarnemingen op papier te zetten. Ikzelf had steeds het idee mijn ervaringen uit Maleisië op te schrijven, maar eindigde zelfs aflevering 1 niet - altijd te druk met verzamelen en documenteren! Nu wil ik een bijzonder voorbeeld stellen met een aantal artikelen over Spaanse malacologische aangelegenheden, zoals enkele opmerkingen over de molluskenfauna van Noordwest-Spanje, de consumptie van mollusken, etc. Bijzonder, omdat ikzelf niet in Spanje woon, maar aangezien zowel mijn vrouw als mijn zoon in Spanje zijn geboren en ik daar al 25 jaar lang elk jaar diverse keren ben, meen ik toch voldoende bij te kunnen dragen. Hierna het eerste bericht.

HET OOG

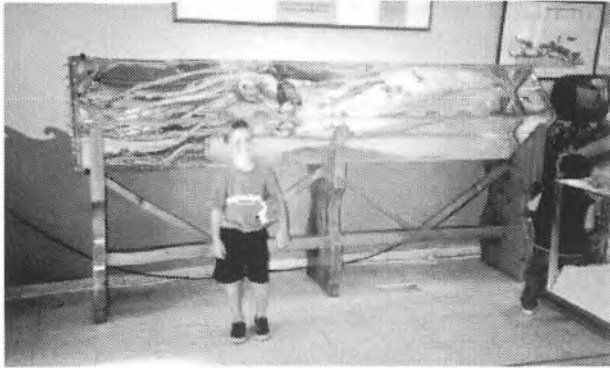
door

Han Raven*

Nooit zal ik het reusachtige oog vergeten, dat mij vanuit deze doorkijk-doodskist aanstaarde. Het behoorde toe aan een Reuzenpijlinktvis, *Architeuthis* spec. Hoe kwam zij hier? Hoe kwam ik hier?

Vlak voor Kerstmis 1999 werd 34 mijl uit de kust van Gijón, een grote havenstad in de autonome regio Asturias in Noordwest-Spanje, een Reuzenpijlinktvis van 6,1 meter lang en 148 kilo zwaar gevangen en aan land gebracht. De tentakels waren niet compleet, en het dier moet zo'n 8 meter lang geweest zijn. Het dier werd door een vishandel uit het nabijgelegen Avilés gekocht voor 75.000 pesetas (zo'n duizend gulden) en in de etalage tentoongesteld. In de plaatselijke pers werd hiervan verslag gedaan. Drie mensen die zich verheugden op een copieuze maaltijd '*calamares a la romana*' (gebakken pijlinktvisringen) op Oudejaarsavond kochten het dier. Gelukkig zag Luis Laría, voorzitter van Cepesma, een organisatie voor bestudering en bescherming van mariene soorten, de foto's in de pers en hij overtuigde, met moeite, de eigenaren ervan het dier ter beschikking te stellen van de wetenschap. De feestgangers zouden weinig plezier hebben gehad van hun aanwinst: het dier is onetbaar aangezien het spierweefsel vol ammoniak zit.

Laría bracht het dier naar de Aula del Mar in Lueca, zo'n 60 km ten noordwesten van de regionale hoofdstad Oviedo, en stelde zich in verbinding met de inktvisspecialisten van het Instituut voor Marien Onderzoek in

De 'Architheutis'. Mijn zontje, toen zes jaar oud, geeft de maat aan.

Detail van de 'Architheutis'.

Vigo, beroemd wegens hun inktvisstudies. Vier personen van deze groep onderzochten het dier en concludeerden dat het een vrouwtje van 1,5 jaar oud betrof. Deze dieren groeien door tot de leeftijd van vijf jaar behalen, dan reproducen ze zich en sterven. De dieren kunnen 18 meter lang worden en 800 kilo zwaar, en zijn zowel de grootste invertebraten als de snelst groeiende dieren ter wereld: bijna een centimeter per dag. Het metabolisme van deze dieren is niet gebaseerd op het verbranden van vetten, zoals in de meeste dieren, maar van proteïnen, en bij die reactie komt ammoniak vrij, wat het dier helpt bij het drijven.

Zelden zijn reuzenpijlinktvissen levend gezien en weinig exemplaren zijn voor de wetenschap bewaard gebleven. De sprekendste waarneming is die van een kapitein die een dier aan de oppervlakte zag naast zijn boot, met een lengte welke die van de boot benaderde. In Spanje zijn eerder exemplaren gevangen in de Canarische eilanden en in Málaga, maar deze waren slechter bewaard.

Zoals gebruikelijk brachten wij onze zomervakantie grotendeels door in Asturias. We brachten de meeste tijd door in Gijón, waar we een flat hadden gehuurd, en in Oviedo. Vanuit die laatste plaats besloten we een bezoek te brengen aan Lluarca. Het eerste stuk weg is snelweg - de snelweg langs de hele noordkust van Spanje is steeds verder compleet - daarna zijn de wegen kleiner, maar erg verbeterd vergeleken met de oude, smalle en zeer bochtige kustweg. Toch werd mijn zontje nog wagenziek, dus we besloten onderweg te stoppen voor een middagmaal. Naarmate we westelijker komen verandert het landschap. We verlaten de strek met de afwisseling van kalksteen, schalie en zandsteen, zo typisch voor het hele gebied van Baskenland tot het midden van Asturië, en komen nu in metamorfe en intrusieve gesteenten: leien, gneisen en granieten. De huizen zijn niet meer opgetrokken uit grote blokken kwartsiet met daken van rode pannen, maar zijn van graniet met grijze leien daken. Lluarca ligt in het oosten van dit tweede gebied. Het is een pittoresk havenstadje, gebouwd in een kloof gevormd door de Río Negro, en daarom langgerekt. Het stadje is op zich een bezoek waard, en zoals overal in deze streek kan er prima worden genoten van allerlei vers gevangen zeebanket. Een

paar honderd meter landinwaards aan de rivieroever vinden we de Aula del Mar, gevestigd in een schoolgebouw en enkele omgebouwde klaslokalen beslaand. Er zijn materialen die gebruikt worden in de visserij, vitrines met schelpen, krabben, stekelhuidigen, vissen, schildpadden en zeezoogdieren, en enkele maquettes. Bij de schelpen liggen voorbeelden van de lokale fauna tussen exemplaren uit alle windstreken, zonder onderscheid, vele met verkeerde namen en verder weinig gegevens. Er is dus duidelijk nog veel te doen. De collectie is zeer bescheiden en rommelig, maar een aardig initiatief, dat hopelijk voortgezet en uitgebreid wordt want in de regio is geen enkel natuurhistorisch museum terwijl de flora en fauna zeer rijk zijn.

De reuzenpijlinktvis ligt hier in een vitrine van plexiglas in alcohol. Erbij hangt een lijstje met gegevens over zo'n twintig vangsten, gedaan in de laatste twintig jaar, alleen al in het kustgebied van Asturias. Duidelijk komt daar een populatie voor. Het continentaal plat van de Cantabrische Zee is zeer nauw, en de continentale helling heeft een topografie met diverse langwerpige bekens. Er wordt intensief gevist, tot op grote diepte (kilometers). In zo'n bekken, "caladero Carrandi", werd dit dier gevangen. Dat het initiatief van deze collectie succes heeft blijkt uit een krantenbericht van deze Kerst: na ons bezoek deze zomer is de collectie van de Aula del Mar verder uitgebreid met onder andere nog twee reuzenpijlinktvissen van elk meer dan 100 kilo en de resten van een grote caretschildpad die stierf in de netten van een vissersschip. In het decembernummer van het 'Noticiario' van de Sociedad Española de Malacología staat een foto van één van deze twee nieuwe reuzenpijlinktvissen, een *Taningia danae* van 124 kg, het grootste exemplaar ooit gevangen.

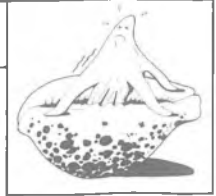
Paragraaf 2 en 3 zijn grotendeels gebaseerd op Ruiz (2000).

Literatuur

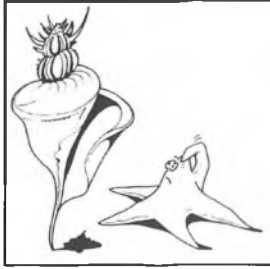
- RAVEN, J.G.M., 2000. Wie heeft er een mening over het ontwerp voor de gedragscode? - Correspondentieblad N.M.V., 313: 49-51.
 RUIZ, R., 2000. El enigma del calamar. El País Semanal, 27 Juni 2000: 47-50.

* Han Raven, Roelofsstraat 12, 2596 VN Den Haag,
 e-mail adres: han.jgm.raven@sepivbv.shell.com

SCHELPEBEURZEN EN BIJEENKOMSTEN

- juni 13-16
2001 4TH INTERNATIONAL WORKSHOP OF MALACOLOGY "Systematics, Phylogenesis and Biology of Polyplacophora". Plaats: Conference Hall, Torre Fredericiana, Memfi, Italië. Organisatie: Instituzione Culturale Federico II° of Memfi. Info: Vanna Rotolo, ICF, Via Selinunte 81, I-92013 Memfi, Italië, tel.: (+39)0925.78175, fax: (+39)0925.78175, e-mail: vannarotolo@futuralink.it Website: <http://www.vannarotolo.it>.
- juni 26 - juli 1
2001 OREGON SHELL SHOW. Plaats: Oregon Museum of Science & Industry, Portland, U.S.A. Info: Maxine Hale, 347 N.E. 136 Avenue, Portland, OR 97230-3308, U.S.A., tel.: (+1)503.253.5379.
- juli 7-11
2001 CONCHOLOGISTS OF AMERICA ANNUAL CONVENTION. Plaats: Raddison Resort at the Port, Port Canaveral, Florida, U.S.A. Info: Bobbi Cordy, 385 Needle Blvd., Meritt Island, FL 32953, U.S.A., tel.: (+1)321.452.5736, e-mail: cordy@yourlink.net
- juli 14-15
2001 JACKSONVILLE SHELL SHOW. Plaats: Bramton Inn, 1201 N. First Street, Jacksonville Beach, Florida, U.S.A. Info: Carol Rishel, 2115 Beache Avenue, Atlantic Beach, FL., U.S.A., tel.: (+1) 904.247.7876, e-mail: rrischel@earthlink.net
- juli 21-23
2001 KEPPEL BAY SHELL SHOW. Plaats: Yeppoon, Queensland, Australië. Info: Jean M. Offord, 277 McDougall St., N. Rockhampton, Qld. 4701, Australië, tel.: (+61)79.283-509
- juli 28-29
2001 TOWNSVILLE SHELL SHOW. Plaats: Cutharinga Bowls Club on Harold Street, West End, Townsville, Queensland, Australië. Info: Glenda Rowse, 19 Farrell Street, Kirwan 4814, Qld., Australië, tel.: (+61)7.47732817.
- augustus 19-25
2001 WORLD CONGRESS OF MALACOLOGY AND AMERICAN MALACOLOGICAL SOCIETY 2001 MEETING. Plaats: Wenen, Oostenrijk. Info: Prof. Luitfried Salvini-Plawen, Universiteit van Wenen, Althausstrasse 14, A-1090 Wenen, Oostenrijk, tel.: (+43)1.31336 1264, fax: (+43)1.31336 778, e-mail: Luitfried.Salvini-Plawen @ univie.ac.at of Gerhard.Steiner@univie.ac.at of website: <http://www.univie.ac.at/WCM2001/> of (AMS) Janice Voltzow, Department of Biology, University of Scranton, Pennsylvania 18510-4625, U.S.A., tel.: (+1)570 941 4378, fax: (+1)570 941 7572, e-mail: voltzowj2@scranton.edu
- september 14-16
2001 NORTH CAROLINA SHELL SHOW. Plaats: North Carolina Aquarium, Pine Knoll Shores, NC, U.S.A. Info: Ann Buddenhagen, 804 Westwood Drive, Raleigh, NC 27607, U.S.A., tel.: (+1) 919.787.7103, e-mail: pabjetster@aol.com
- september 15-16
2001 22E BOURSE INTERNATIONALE DE COQUILLAGES ET FOSSILES. Plaats: Salle Polyvalente d'Ottmarsheim, Frankrijk. Organisatie: La Section 'A.F.C. Est'. Info: Michel Rioual, 2 rue des Vergers, F-68490 Ottmarsheim, Frankrijk, tel.: (+33)3.89 26 55 04
- september 29-30
2001 33. JAHRESHAUPTVERSAMMLUNG UND BÖRSE. Plaats: Kultura, Öhringen, Duitsland. Organisatie: Club Conchylia. Info: Kurt Kreipl, Meeresuseum, Höhenweg 6, D-74613 Öhringen, Duitsland, tel.: (+49) 7941.62826, fax: (+49) 7941.2065, e-mail: meeresmuseum@t-online.de
- oktober 27
2001 BRITISH SHELL COLLECTORS' CLUB SHELL SHOW. Plaats: Napier Hall, Hide Place & Vincent Street, Londen, Engeland. Info: Kevin Brown, 12 Grainger Road, Isleworth, Middlesex TW7 6PQ, UK, tel. (+44)181.568.8333
- november 10-11
2001 PRAGUE SHELL SHOW. Plaats: Mensa van de Economische Universiteit, Italská Str., Praag, Tsjechië. Organisatie: Czech Conch Collector Club. Open: beide dagen vanaf 8.00 uur. Info: Jaroslav Derka, Holeckova 51/370, 15000 Praha 5, Tsjechië, tel. (0042)02.57316246 of (+42) 0604821249, e-mail: jderka@volny.cz (homepage: www.shellca.yo.cz [nog in bewerking])
- mei 4-5
2002 12DE INTERNATIONALE SCHELPESHOW EN BEURS. Plaats: Sporthal Schijnpoot, Schijnpootweg 55-57, Antwerpen, België. Organisatie: Belgische Vereniging voor Conchylologie. Info: R. de Roover, Vorsterlaan 7, B-2180 Ekeren-Donk, België, tel./fax: (+32)3.644.34.29.

NIEUWE WEEKDIERSOORTEN (SCHELLEN)

In deze rubriek signaleren wij publicaties van nieuw-benoemde geslachten en (onder)soorten van recente, schelpdragende weekdieren. De vermelding daarvan betekent niet, dat de nieuwe naam algemeen zal worden erkend en nagevolgd. Gemakshalve zijn de nieuwelingen familiegewijs gerangschikt en zijn de families in alfabetische volgorde opgenomen.

BUCCINIDAE

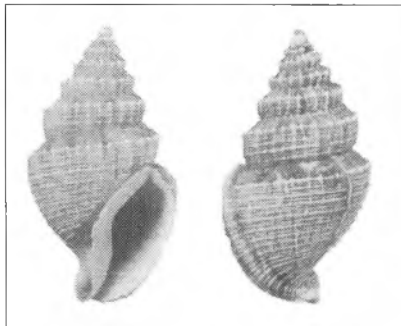
- * *Phos (Phos) gemmulifer* Kilburn, 2000. - Z.-Mozambique. — Ann. Natal Mus. 41: 203-208.

CALYPTRAEIDAE

- * *Crepidula argentina* Simone, Pastorino & Penchaszadeh, 2000. Argentinië. — The Nautilus 114(4): 127-141.

CANCELLARIIDAE

- * *Loxotaphrus limpusi*, Queensland, Australia; *L. rosadoi*, Mozambique. Beide: Beu & Verhecken, 2000. — Mol. Research 20(2): 1-11.
* *Merica lussi*, South Africa; *M. deynzeri*, Philippines; *M. ektyphes*, Filippijnen. Alle: Petit & Harasewych, 2000. — The Nautilus 114(4): 142-148.

Loxotaphrus limpusi Beu & Verhecken, 2000 Mol. Research 20(2): 1-11.

CASSISAE

- * *Cypraecassis (Cypraecassis) wilmae* Kreipl & Alf, 2001. Pacific Panama. — La Conchiglia 32(297): 43-45.

CONIDAE

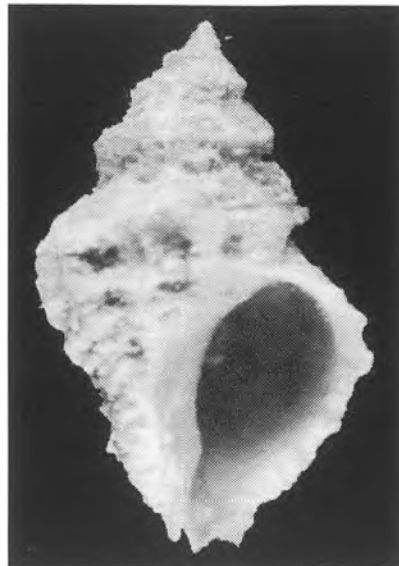
- * *Conus hayesi* Korn, 2001. Natal, Zuid-Afrika. — La Conchiglia 32 (297): 15-20.

CORALLIOPHILIDAE

- * *Coralliophila fontanangioyi*; *C. knudseni*; *C. schioettei*. All: Smriglio & Mariottini, 2000. Alle: O. Atlantische Ocea-an. — La Conchiglia 32(296): 11-18.

CYPRAEIDAE

- * *Pustularia mauiensis watsi* Lorenz, 2000. Maui. — La Conchiglia 32 (296): 19-22.

Coralliophila fontanangioyi Smriglio & Mariottini, 2000. Holotype, 7,5 x 5,0 mm. - La Conchiglia 32(296): 11-18.

CYSTISCIDAE

- * *Granulina cerea*; *G. crassa*; *G. crystallina*; *G. nofronii*. All: Smriglio, Gubbioli & Mariottini, 2001. All: Mauretanië. — La Conchiglia 32 (297): 54-59.

EPITONIIDAE

- * *Epitonium (Labeoscala) reticulata*; *Strephoscala* n. subgen.; *E. (S.) taiwanica*; *E. (Parviscala) chinglinae*. Alle: Lee & Wu, 1998. Alle: Taiwan. — Bull. of Malac., Taiwan 22: 61-66.

FASCIOLARIIDAE

- * *Fusinus transkeiensis* Hadorn, 2000. Transkei, Zuid-Afrika. — Argonauta 14(2): 49-51.
* *Latirus beckyae* Snyder, 2000. Brazilië. — Nautilus 114(4): 161-163.

GALEOMMATIDAE

- * *Parabornia paliopapillata* Simone, 2000. W.-Atlantisch. — J. of Conch. 37(2): 159-169.

Fusinus transkeiensis Hadorn, 2000. Holotype, 12,5 mm. - Argonauta 14(2): 49-51.

MACTRIDAE

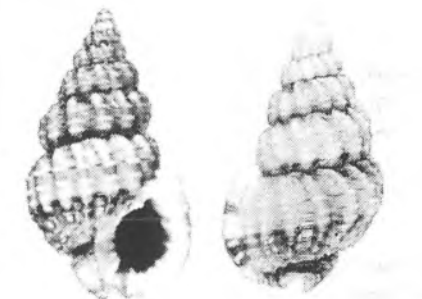
- * *Tresus allomyax* Coan & Scott in Coan, Scott & Bernard, 2000. — Bivalve Seashells of Western North America (Zie Spirula 47(3): 33).

NASSARIIDAE

- * *Nassarius (Hima) lawsonorum* Kilburn, 2000. Mozambique. — Ann. Natal Mus. 41: 203-208.

NERITIDAE

- * *Nerita marinduquenensis* Vallejo jr, 2000. Sibuyansee, Filippijnen. — La Conchiglia 32(296): 23-27.

Nassarius (Hima) lawsonorum Kilburn, 2000 Holotype. - Natal. Mus. 41: 203-208.

OLIVELLIDAE

- * *Olivella arionata* Absalão, 2000. Brazilië. — Argonauta 14(2): 11-13.

OVULIDAE

- * *Phenacovolva (Pellasmimia) poppei* Fehse, 2001. Somalië. — La Conchiglia 32(297): 39-42.

PECTINIDAE

- * *Palliolium minutulum* Dijkstra & Southgate, 2000. ZW-Pacific. — Mol. Research 20(2): 13-18.

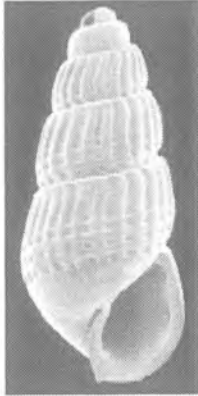
PYRAMIDELLIDAE

- * *Odostomella carceralis* Pimenta, Absalão & Alencar, 2000. ZO-Brazilië. — Basteria 64(1-3): 63-70.
* *Eulimella trewae*; *E. vanderlandi*; *E. buijsi*; *E. boydae*; *E. fontanae*; *E. herosae*; *E. shelaghae*; *Chrysallida (Chrysallida) mcmillanae*; *C. (C.) carpinei*; *C. (C.) horii*; *C. (C.) hoese-laari*; *C. (C.) menkhorsti*; *C. (C.) epitonioides*; *C. (Parthenina) josae*; *C. (P.) faberi*; *C. (P.) gabmulderi*; *C. (P.)*

dekkeri; *C. (P.) willeminae*; *C. (P.) feldi*; *C. (Pyrgulina) kempermani*; *C. (P.) vanderlindeni*; *C. (P.) kronenbergi*; *C. turbonillaeformis*; *C. gitzelsi*. Alle: Van Aartsen, Gittenberger & Goud, 2000. Alle: ZO deel van de Noord-Atlantische Oceaan. — Zool. Meded. Leiden 74 (1-17): 1-50.

SKENEIDAE

* *Wanganella ruedai* Rolán & Gubbioli, 2000. Mauretanië. — Argonauta 14(2):

Chrysallida (C.) willeminae Aartsen, Gittenberger & Goud, 2000. Holotype, 2.6 mm. — Zool. Meded. Leiden 4(1-17): 1-50

Turrus (T.) condei Vera-Peláez, Vega-Luz & Lozano-Francisco, 1999. Holotype, 72,8 mm Malakos: monografia 2: 1-29.

5-8.

* *Notosetia ghanensis* Rolán & Ryall, 2000. Ghana. — Argonauta 14(2): 39-41.

TELLINIDAE

* *Tellina cadieni* Scott & Coan in Coan, Scott & Bernard, 2000. — Bivalve Seashells of Western North America (Zie Spirula 47(3): 33).

THYASIRIDAE

* *Adontorhina lynnae* Scott in Coan, Scott & Bernard, 2000. California. — Bivalve Seashells of Western North America (See Spirula 47(3): 33).

TROCHIDAE

* *Calliostoma rubroscalpta* Lee & Wu, 1998. Taiwan. — Bull. of Malac., Taiwan 22: 57-60.

TURRIDAE

* *Tritonoturris poppei* Vera-Peláez & Vega-Luz, 1999. Filippijnen, Visayas Zec. — Malakos: monografia 1: 1-7.

* *Turrus (Turrus) cristata*; *T. (T.) hidalgoi*; *T. (T.) omnipurpurata*; *T. (T.) kilburni*; *T. (T.) condei*; *T. (Annulaturris) munizi*. All: Vera-Peláez, Vega-Luz & Lozano-Francisco, 1999. Alle: ZW-Pacific. — Malakos: monografia 2: 1-29.

* *Taranidaphne* n. gen.; *T. dufresnei*, Jemen, Rode Zee. Beide: Morassi & Bonfitto, 2001. — The Veliger 44(1): 66-72.

VOLUTIDAE

* *Livonia limpusi* Bail, 2000. NW Australië. — Keppel Bay Tidings 39(3): 3-4.

VOLUTOMITRIDAE

* *Volutomitra glabella* Bouchet & Kantor, 2000. Nieuw-Caledonië. — Venus (Jap. Jour. Malac.) 59(3): 181-190.

Livonia limpusi Bail, 2000. Keppel Bay Tidings 39(3): 3-4.

REUZENINKTVIS IN HET NIEUWS

door

A.D.J. Meeuse

Er is recentelijk een boek verschenen waarin op populair-wetenschappelijke wijze alle kennis over reuzeninktvis wordt besproken. Onze kennis blijft niettemin beperkt al zijn er speculaties genoeg. Is er slechts één soort of zijn er 3 of 4 soorten? Wat is het voedsel van zulke reuzen? Met de grote lensogen kan een prooi of een soortgenoot zeker worden herkend en met de langste vangarmen kunnen prooiën worden overmeesterd. Vele soorten inktvissen en ook *Octopus* scheiden bij dreigend gevaar uit hun inktzak een camouflerende inktwolk af. Doen reuzeninktvisen dat ook? Over de voortplanting is nog totaal niets bekend. De eerste vraag die moet worden beantwoord is of er mannelijke en vrouwelijke individuen zijn. Hermafroditisme komt mijns inziens niet voor bij Cephalopoda. Vivipare of ovovivipare voortplanting dient niet te worden uitgesloten maar is evenmin waarschijnlijk. Indien eieren worden geproduceerd, worden die dan op één of ander substraat afgezet of aan de elementen prijsgegeven? Het vermoeden is uitgesproken dat er een soort gedaanteverwisseling plaats vindt en dat larvale stadia als aparte soorten zijn beschreven (vergelijk de Europese paling), maar dit is wel het zoeken naar een speld in een hooiberg.

Veel van de bovenstaande informatie en speculaties dank ik aan de heer Van Bruggen, waarvan acte.

In een actualiteitenprogramma (oktober 1999) werd melding gemaakt van het aanspoelen van een circa 9 meter lang exemplaar van *Archaeoteuthis*. Er werd bij gezegd dat het dier mogelijk in een net verward was geraakt (maar is het mogelijk dat het dier door een potvis was achtervolgd?). Het bewuste exemplaar, aangespoeld aan de oostkust van Nieuw-Zeeland, was nog redelijk vers, werd ter plaatse enigszins geconserveerd en op transport gesteld naar New York, waar het enige tijd tentoongesteld werd alvorens het naar een museum werd overgebracht. Onze kennis over de reuzeninktvis berust hoofdzakelijk op, schaarse, niet zo vers aangespoelde individuen. Het is te hopen dat de bestudering van het nog redelijk verse exemplaar meer informatie oplevert, zoals mogelijk uit de inhoud van het maag-darmkanaal met herkenbare voedselresten. Is er (zoals bij veel Cephalopoda) een inktzak met inhoud? Is er een geslacht te bepalen? Een vrouwelijk exemplaar zou eieren of eventueel jonge dieren kunnen bevatten en dat zou eventueel iets over de manier van voortplanting kunnen opleveren.

Hopelijk komt men meer te weten over deze reuzen onder de ongewervelde dieren.

Adres van de auteur:
Prins Hendrik Stichting, kamer 15, Voorstraat 41,
1931 AH Egmond aan Zee

REGIONAAL

- * ROSENBERG, G., 2000. - New Western Atlantic Gastropods, 1997-1999. — Am. Conchologist 28(4): 30-31.
- * SUDUIRAUT, E.G. de, 2000. - Iconographie de coquillages marins vivant aux Philippines. — Xenophora 93: 27-33.
- * FISHELSON, L., 2000. - Marine animal assemblages along the littoral of the Israeli Mediterranean seashore: the Red-Mediterranean Seas communities of species. — Ital. J. Zool. 67(4): 393-415.
- * KNUDSEN, J., 2000. - Observations on egg capsules and protoconchs of some marine prosobranch Gastropods from Hong Kong. — in The Marine Flora and Fauna of Hong Kong and southern China V, pp. 183-202.
- * MICALI, P. & P. QUADRI, [2000] 2001. - Su alcuni interessanti molluschi rinvenuti dell'isola di Lampedusa. (with English abstract). — Boll. Malacologico 36(9-12): 167-174.
- * MILAZZO, M., R. CHEMELLO, E. NASTA & S. RIGGIO, [2000] 2001. - Variazioni speciali e temporali della malacofauna costiera della Riserva marina dell'isola di Ustica (Mediterraneo centrale). (met Engelse samenvatting) — Boll. Malacologico 36(9-12): 175-182
- * GARCÍA, E.F., 2000. Surprising New Molluscan Records for Louisiana and the Northwestern Gulf of Mexico. — Am. Conchologist 28(3): 5-6.
- * SMIT, M. DE & K. BABA, 2001. - Data on Marine mollusc fauna of Cephalonia (Ionian Islands, Greece). — Nachricht-enblatt der ersten Voralberger Malak. Gesellschaft 8: 47-52.
- * MORLET, M.S. & B.W. HAYWARD, 1999. - Inner shelf Mollusca of the Bay of Islands, New Zealand, and their depth distribution. - Rec. Auckland Mus. 36: 119-138.
- * ACMAEIDAE
- * CRETELLA, M., P. CROVATO & S. DURACCIO, 2001. - A systematic update of Mediterranean "Acmaeidae". — La Conchiglia 32(297): 52-53.
- ARCIDAE
- * MIENIS, H.K., 2000. - A Blister Pearl in *Arca noae* Linnaeus, 1758. — Of Sea and Shore 23(3): 175.

TIJDSCHRIFTARTIKELEN

In deze rubriek verwijzen wij u naar artikelen over weekdieren in andere tijdschriften. Rubricering geschiedt alfabetisch naar familie, of naar regio.

ASTARTIDAE

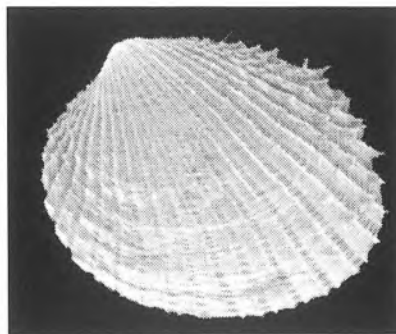
- * PETERSEN, G.H., 2001. - Studies on some Arctic and Baltic *Astarte* species. — Meddelelser om Grønland, Bioscience 52: 5-71.

BUCCINIDAE

- * VERMEIJ, G.J., 2000. - Replacement name for, and note on, *Denticulabrum* Vermeij, 1999. — Basteria 64(1-3): 28.
- * LAN, T.C. & T. OKUTANI, 2000. - Rediscovery and Designation of Neotype of *Babylonia feicheni* Shikama, 1973. — Venus (Jap. Jour. Malac.) 59(3): 261-262.
- * KAISER, K.L., 2001. - Growth changes in *Caducifer cinis* Reeve, 1846 from the Panamic province. — The Festivus 33(3): 27-28.

CARDIIDAE

- * AARTSEN, J.J. VAN & J. GOUD, 2000. - European marine Mollusca: notes on less well-known species. XV. Notes on Lusitania species of *Parvicardium* Monterosato, 1884, and *Afrocardium richardi* (Audouin, 1826). — Basteria 64(4-6): 171-186.

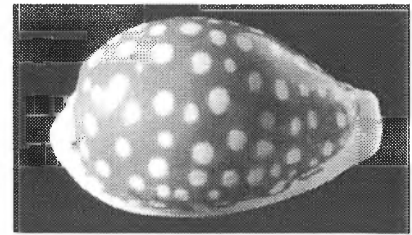
Parvicardium scriptum Bucquoy, Dautzenberg & Dollfus, 1892. 3,0 mm. - Basteria 64(4-6): 171-186.

CARDITIDAE

- * MIENIS, H.K., 2000. - Some Notes Concerning Carditidae from the Red Sea and A Case of Blister Pearl Formation in *Cardites rufa*. — Of Sea and Shore 23(3): 131.

COLUMBELLIDAE

- * VOLPI, C., A. CALLEA, R. MARTIGNONI & M. BORRI, [2000] 2001. - I Columbellidae delle coste Somale. — Boll. Malacologico 36(9-12): 183-190.
- * ROLÁN, E. & J. TRIGO, 2001. - New information about *Mitrella pallaryi*. — La Conchiglia 32(297): 21-24.

Cribarula haddnighiae (Trenberth, 1973). 32,3 mm. - Xenophora 93: 14-16.

CYPRAEIDAE

- * HUNON, Chr., 2000. - *Cribrarula haddnighiae* (Trenberth, 1973). — Xenophora 93: 14-16.
- * HEIMAN, E.L., 2000. - Variability of Cowry populations. 1. Two populations from *carneola* complex in the Sinai area of the Gulf of Aqaba; 2. *Erosaria erosa* (Linnaeus, 1758) from New South Wales, Australia; 3. *Lyncina argus* (Linnaeus, 1758). — Triton 1: 16-28.
- * FEHSE, D., 2000. - Katalog der fossilen Cypraeoidea in der Sammlung FRANZ ALFRED SCHILDER. II. Die Unterfamilie Cypraeinae Gray, 1824. — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 19-43.
- * HEIMAN, E. & H.K. MIENIS, 2001. - Variability of *Mauritia arabica grayana* Schilder, 1930 in the Sinai area of the Gulf of Aqaba. — La Conchiglia 32(297): 29-38, 59.

DREISSENIDAE

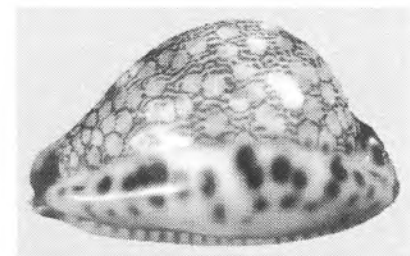
- * WILLAN, R. et al., 2000. - Outbreak of *Mytilopsis sallei* (Récluz, 1849). — Moll. Research 20(2): 25-30.

EPITONIIDAE

- * PREEZ, K. DU, 2000. - Epitoniidae - a checklist for Southern Africa. — Strandloper 262: 6-10.

EULIMIDAE

- * ENGL, W., 2001. - New and less well-known species of the family Eulimidae

Mauritia grayana f *magna*. 46 mm.- La Conchiglia 32(297): 29-38,59.

from the Eastern Atlantic and Mediterranean. Part 6: *Hemiliostraca diauges* (Tomlin & Shackleford, 1915). — *La Conchiglia* 32(297): 25-28.

FASCIOLARIIDAE

- * MIENIS, H.K., 2000. - A record of *Latirus polygonus* (Gmelin, 1791) from the Mediterranean coast of Israel. — *Triton* 1: 8.
- * Zie bij Strombidae.

GALEOMMATIDAE

- * SIMONE, L.R.L., 2000. - Revision of the genus *Parabornia* from the Western Atlantic. — *J. of Conch.* 37(2): 159-169.

GASTROPODA (Class)

- * MONFILS, P., 2000. - The old shell game. [over opercula] — *Am. Conchologist* 28(4): 22-26.

Opercula. The Old Shell Game. - *Am. Conchologist* 28(4): 22-26.

IRAVADIIDAE

- * WOLF, P. DE, 2000. - *Hyala vitrea* (Montagu, 1803), new for the Dutch coastal fauna. — *Basteria* 64(1-3): 51-63.

KELLIDAE

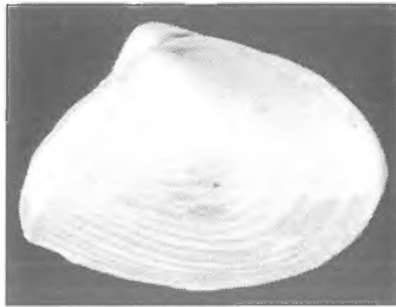
- * OLIVER, P.G. & M. ZUSCHIN, 2000 - Minute Veneridae and Kellidae from the Red and Arabian Seas with a re-description of *Kellia miliacea* Issel, 1869. — *J. of Conch.* 37(2): 213-230.

MACTRIDAE

- * SKOGLUND, C., 2000. - *Raeta plicatella* (Lamarck, 1818) a first report from the Panamic Province. — *The Festivus* 32(11): 149-150.

MELONGENIDAE

- * SUNDERLAND, K. & L. & M. JONHSON, 2000. - Melongenidae of Florida. — *Am. Conchologist* 28(4): 16-17.
- * Zie bij Strombidae.

Raeta plicatella (Lamarck, 1818). 32,5 mm. - *The Festivus* 32(11): 149-150.

MURICIDAE

- * KAISER, K.L., 2001. - Comments on four muricoidean species formerly endemic to Isla del Coco found at Isla de Malpelo. — *The Festivus* 33(1): 3-7.
- * MIENIS, H.K., 2000. - *Pterynotus elongatus* in the Red Sea. — *Triton* 1: 4-5.

MYTILIDAE

- * SCHNEIDER, B., 2000. - Three species of Mytilidae from Western Australia. — *Australasian Shell News* 108: 1.

NACELLIDAE

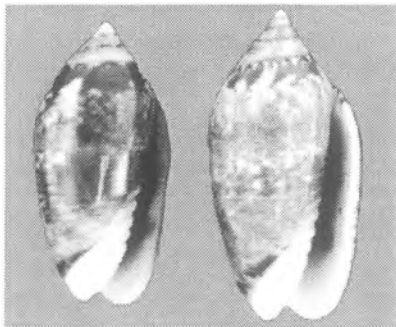
- * MIENIS, H.K., 2000. - Mariene molusken uit het oostelijk deel van de Middellandse Zee 2. Eindelijk een bevestiging van het voorkomen van *Cellana rota*. (with English summary) — *Corresp.-blad Ned. Malac. Ver.* 317: 148-149.

NAUTILIDAE

- * KRÖGER, B., 2000. - *Nautilus* - Die Gussmaschine. Eine kurze Kulturgeschichte des *Nautilus*. — *Natur und Museum* 130(12): 397-401.

NERITIDAE

- * MIENIS, H.K., 2000. - Notes on recent and fossil Neritoidea, 26. On the identity of *Nerita paralella* Röding, 1798. — *Club Conchylia Informationen* 32(4-6): 45-46.
- * MIENIS, H.K., 2000. - Notes on recent and fossil Neritoidea, 29. The correct name for *Nerita punctata* from Mauritius. — *Club Conchylia Informationen* 32(4-6): 49-50.

Oliva nitidula cf. *sandwicensis*. 21,4 en 24,1 mm. - *La Conchiglia* 32(296): 31-37.

NUCULANIDAE

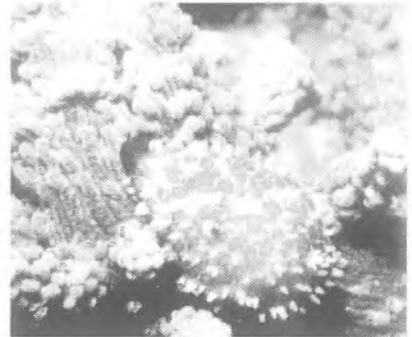
- * HOEKSEMA, D.F., 2000. - A new record of *Microgloma guilonardi* (Hoeksema, 1993) from the Mediterranean. — *Basteria* 64(1-3): 3-4.

OLIVIDAE

- * TAYLOR, J.D. & E.A. GLOVER, 2000. - Diet of olives: *Oliva tigris* Duclos, 1835 in Queensland. — *Moll. Research* 20(2): 19-24.
- * PERINI, M.A., 2000. - *Oliva (Omogymna) nitidula* Duclos, 1835. General considerations, intraspecific variability, and report of a new melanistic form from Guam. — *La Conchiglia* 32(296): 31-37
- * TERZER, G., 2001. - About *Oliva annulata* (Gmelin, 1791). — *La Conchiglia* 32(297): 11-14.

OVULIDAE

- * FEHSE, D., 2000. - Contributions to the knowledge of the Ovulidae IV. Notes on the genus *Prionovolva*. — *La Conchiglia* 32(296): 38-52, 62.

Prionovolva wilsoniana Cate, 1973. Foto Rudie Kuiter in *La Conchiglia* 32(296): 38-52, 62.

PATELLIDAE

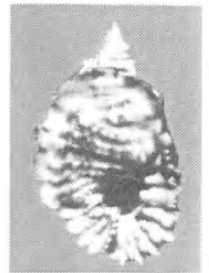
- * CADÉE, G.C., J. CADÉE-COENEN & A. CHECA, 2000. - Schelpreparatie bij *Patella depressa* verzameld nabij Cadix. (with English summary) — *Corresp.-blad Ned. Malac. Ver.* 317: 128-130.

PECTINIDAE

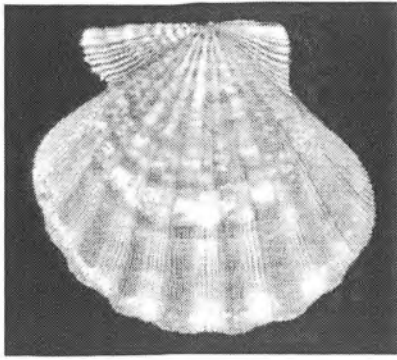
- * HUTSELL, K.C., 2000. - A reoccurrence of *Nodipecten subnodosus* (Sowerby I, 1835) in California. — *The Festivus* 32(11): 153-154.

PERSONIDAE

- * KIN-YANG LAI & SHENG-CHIH OUYANG, 1999. - A newly recorded species of Personidae from Taiwan. — *J. National Taiwan Mus.* 52(2): 29-31.

Distorsio anus (L., 1758). *J. Nat. Taiwan Mus.* 52(2): 29-31.

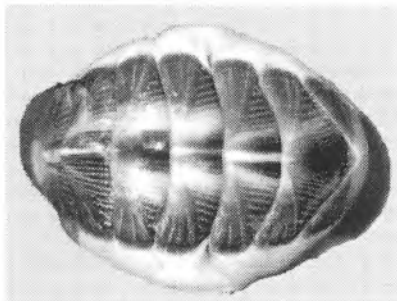
Nodipecten subnodosus (Sowerby I, 1835). 111.8 x. 119.4 mm. Foto Linda Hutsell in The Festivus 32(11): 153-154.

PLEUROTOMARIIDAE

- * ANSEEUW, P., 2000. - A possible hybrid *Perotrochus beyrichii* (Hilgendorf, 1877) x *hirasei* (Pilsbry, 1903) from Amami-O-Shima (Ryukyu Arch.). — La Conchiglia 32(296): 28-30.

POLYPLACOPHORA (Class)

- * SCHWABE, E., 2000. - Notizen zu Platten-Anomalieen in drei verschiedenen Chitonon. — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 35-38.
- * SCHWABE, E., 2000. - The rediscovery of *Chiton subassimilis* Souverbie, 1866. — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 47-48.
- * DELL'ANGELO, B. & F. GIUSTI, 2000. - Polyplacophora from a taphocoenosis from the South Ligurian Sea. Part II. — La Conchiglia 32(296): 53-57.
- * SCHWABE, E., 2001. - Taxonomic notes on chitons. 1. *Trochodochoton* de Rochebrune, 1884 - a genus which was fallen into oblivion. — Spixiana 24(1): 15-18.

Chaetopleura angulata (Spengler, 1797). 18,5 x 16,8 mm. - Club Conchylia Informationen 32(4-6): 35-38.

PYRAMIDELLIDAE

- * PEÑAS, A. & E. ROLÁN, 2000. - *Sayella micalii* Peñas & Rolán, 1997 junior synonym of *Pyramidella dolabrata* Linné, 1758. — Argonauta 14(2): 9.

- * AARTSEN, J.J. VAN, E. GITTENBERGER & J. GOUD, 2000. - Pyramidellidae collected during the Dutch CANCAP and MAURITANIA expeditions in the south-eastern part of the North Atlantic Ocean (part 2). — Zool. Med. Leiden 74(1-17): 1-50.

- * BUZZORO, G., I. NOFRONI & L. TRINGALI, [2000] 2001. - Sulla validità specifica di *Saccoina galatensis* Oberling, 1970 e sua priorità su *Pseudographis cachiei* Mifsud, 1998. (met Engelse samenvatting) — Boll. Malacologico 36(9-12): 159-162.

RANELLIDAE

- * KIN-YANG LAI & SHENG-CHIH OUYANG, 1999. - A newly recorded species of Ranellidae from Taiwan. — J. National Taiwan Mus. 52(2): 27-28.

STROMBIDAE

- * KRONENBERG, G.C. & H. DEKKER, 2000. - A nomenclatural note on *Strombus wilsonorum* Petuch, 1994, with the introduction of *Strombus praeraninus* nom. nov. — Basteria 64(1-3): 5-6.
- * JAUX, G., 2000. - *Strombus persicus* progresse t'il à l'ouest? — Xenophora 93: 19.
- * JUNG, P. & R. HEITZ, 2001. - The subgenus *Lentigo* in tropical America, fossil and living. — The Veliger 44(1): 20-53.
- * PÉREZ PÉREZ, M. & D. ALDANA ARANDA, 2000. - Distribucion, abundancia y morfometría de *Strombus costatus*, *Turbinella angulata*, *Busycon contrarium* y *Pleuroploca gigantea* en Yucatán, México. — Rev. Biol. Trop. 48(1): 145-152.

TROCHIDAE

- * MOOLENBEEK, R., 2000. - *Gibbula*'s in de Oosterschelde (Zeeland). — Correspond.blad Ned. Malac. Ver. 317: 143.
- * MARSHALL, B.A., 2000. - Systematics of the genus *Infundibulum* Montfort, 1810. — The Nautilus 114(4): 149-154.

TURBINELLIDAE

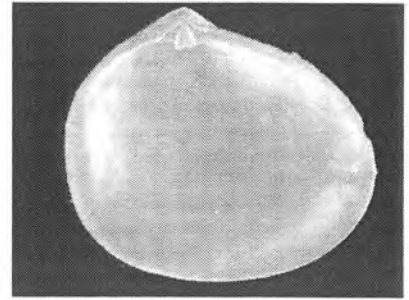
- * Zie bij Strombidae.

UNGULINIDAE

- * AARTSEN, J.J. VAN, 2001. - European marine Mollusca: Notes on less well-known species. XVI. *Diplodonta eddystonia* (Marshall, 1895), with notes on the European *Diplodonta* species. — La Conchiglia 32(297): 46-51, 60-61.

VENERIDAE

- * MIENIS, H.K., 2000. - Additional finds of an Indo Pacific bivalve species *Circentiz callipyda* (Born, 1778) on the

Diplodonta rotundata (Montagu, 1803). - La Conchiglia 32(297): 46-51.

Mediterranean coast of Israel. — Triton 1: 6-7.

- * Zie bij Kellidae.

VOLUTIDAE

- * SUNDERLAND, K. & L., 2000. - The *Voluta musica* complex. — Am. Conchologist 28(3): 28-29.

XENOPHORIDAE

- * MIENIS, H.K., 2000. - Notes concerning *Xenophora solaris* from the Red Sea. (ook in het Frans) — Xenophora 93: 9-11.

VELDWERK

- * GIBB, W., 2000. - Maritime Gastropoden aus Quintana Roo (Mexico). — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 69-76.
- * FHESE, D., 2000. - Die Algarve Portugals - Eine Reise wert. — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 83-86.
- * BEGEMANN, U.-D., 2000. - Schalenerwerb auf/in Sri Lanka. — Club Conchylia Informationen 32(4-6): 87-89.
- * INCHAUSTEGUI, J.M., 2000. - As The Worm Turns (Tonga, S. Pacific). — Of Sea and Shore 23(3): 169-172.
- * COLTRO, J. jr., 2000. - Shelling in Ecuador II: Rediscovering Ecuador - 1995. — Am. Conchologist 28(3): 25-27.
- * COLTRO, J. jr., 2000. - Shelling in Ecuador Part III: New finds in Ecuador - 1999 Part III. — Am. Conchologist 28(4): 27-.
- * ORLIN, Z., 2000. - Indonesia, a malacologists' paradise. — Triton 1: 9-11.

VARIA

- * JOSSE, M., 2000. - Propositions pour une révision du Compendium of Seashells de R. Tucker Abbott & Peter Dance (1re partie). — Xenophora 93: 35-39.

DISCUSSIE OVER DE GEDRAGSCODE

door

Han Raven*

De publikatie van een ontwerp gedragscode (Raven, 2000) heeft bij enkele leden reacties losgemaakt. Ik ontving sindsdien drie brieven over het onderwerp, maar ook in artikelen in het CB wordt discussie gevoerd. Ik hoop dat de discussie over dit onderwerp binnen de vereniging lang voort zal leven. Naar mijn mening is het heel gezond meningen uit te wisselen over wat wel of niet aanvaardbaar is volgens onze eigen normen en de bestaande wetgeving, en daarmee invloed uit te oefenen op zowel onze eigen normen als de wetgeving (als individu of als vereniging). Niemand van ons heeft voldoende overzicht over dit onderwerp om alle antwoorden te kunnen geven - maar samen kunnen we een heel eind komen. Het verzamelen van gegevens en discussie daarover vormen een essentiële bijdrage. In dit artikel zal ik enkele voorbeelden behandelen.

Tijdens een NMV excursie naar Limburg werden enkele rivierkreeften waargenomen en verzameld (Van Peursen & Keulen, 1999). Hans Adema (1999) reageerde hierop omdat het de beschermde Gewone rivierkreeft kon zijn, die zoals gezegd niet verstoord, gevangen, vervoerd of in gevangenschap gehouden mag worden. De heer Van Peursen verdedigde zijn handelen: de dieren waren verzameld als natuurwetenschappelijk bewijs voor een later te maken melding (Van Peursen, 2000). Hij gaf ook aan dat het hier de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft betrof. Het is dus duidelijk dat het in dit geval geen beschermde soort betrof. Toch blijft er twijfel: als het nu wel een beschermde soort was, mocht die dan voor de wetenschap gevangen worden? Als dat mag, hoe vaak mag dat dan, hoeveel exemplaren en wie bepaalt dat? Volgens de wet mag het duidelijk niet, maar zijn er hierop uitzonderingen mogelijk? En hoe kunnen we zorgen dat zoveel mogelijk controleerbare waarnemingen van bedreigde soorten worden verzameld zonder daarmee de soort uit te roeien? Alleen al de publikatie van vindplaatsen van bedreigde, en daarom vaak zeldzame soorten kan aanzetten om juist op die plaatsen te verzamelen. We komen hier terecht in een gebied waar discussie mogelijk en nodig is.

De heer Boot schreef naar aanleiding van de geplande NMV-excursie naar Loosdrecht, waar *Myxas glutinosa* voorkomt, dat hij hoopte dat geen grote aantallen van deze soort zouden worden meegenomen. Het lijkt mij logisch dat inderdaad te doen. Hoewel de soort niet beschermd is (op de IUCN Rode Lijst is de soort gemeld in de categorie 'onvoldoende data voorhanden') komt hij op weinig plaatsen voor en moeten we geen enkele populatie bedreigen.

De heer J.G.J. Kuiper schreef mij dat hij persoonlijk weinig reden zag voor een gedragscode, en ook niet zozeer gelooft dat verzamelaars soorten uitroeien. Ik neem aan dat hij hierbij vooral denkt aan zijn specialisatie, de erwtenmossels. In het onderzoek naar deze dieren worden vaak zeer grote aantallen levende dieren verzameld. In zijn laatste artikel (Kuiper, 2000) beschrijft Kuiper hoe prof. Hinz in de Sierra Nevada (Spanje) tienduizenden erwtenmosseltjes verzamelde, die slechts tot enkele soorten bleken te behoren. Het materiaal vormde de basis voor belangrijk zoögeografisch onderzoek en was dus zeker niet voor niets verzameld, maar toch rijzen vragen zoals:

- * Was het nodig zoveel materiaal te verzamelen of was minder ook voldoende geweest? In een eerdere publikatie had de heer Alonso negen soorten gemeld, waarvan twee nieuw voor de Spaanse fauna. Er was twijfel over veel van de determinaties en het oorspronkelijke materiaal was niet bewaard. Het was dus aan te raden flinke monsters te verzamelen - maar hoe groot die precies moeten zijn is altijd moeilijk te bepalen.
- * Doet verzamelen op deze schaal schade aan de populaties? Aan de ene kant zijn zoetwatervoorkomens soms zeer klein (meertjes, bronnen) en zou het mogelijk zijn een populatie geheel weg te verzamelen. Aan de andere kant zijn veel soorten wijdverspreid en een populatie erwtenmosseltjes kan zich vormen uit een enkel exemplaar. Ikzelf denk dat het voor veel wijdverspreide soorten, inclusief erwtenmosseltjes, geen probleem hoeft te zijn..., maar een ieder moet zelf beslissen of het gerechtvaardigd is dit ook te doen.

Aan de andere kant beschrijft de heer Kuiper hoe prof. Hinz als hij rivierparelmossels aantroef, ook al jaren geleden altijd alleen lege schelpen meenam. Dit is een duidelijk voorbeeld van een persoonlijke gedragscode. Deze soorten zijn ernstig bedreigd en daarom wettelijk beschermd. Schelpenverzamelaars zijn niet de oorzaak van hun teruggang, maar zij zouden wel met gericht verzamelen de laatste overlevende populaties kunnen bedreigen.

In het CB van de Sociedad Española de Malacología (genaamd "Noticiario") wordt een voorstel gedaan (Gómez et al., 2000) om een flink aantal Spaanse molluskensoorten te beschermen. Verschillende categorieën worden onderscheiden: 'interessante soort', 'kwetsbaar', 'gevoelig voor habitatverandering' en 'in uitstervingsgevaar'. Het artikel zelf is kort, maar er zijn ook fiches

beschikbaar met redenen voor plaatsing in elke categorie. Enkele van deze soorten zijn slechts kort geleden beschreven en weinig is over de dieren bekend. Een voorbeeld daarvan is *Menkia rolani* Gittenberger, 1991, een minuscule landslak (Aciculidae) die slechts van een enkele vindplaats in Noord-Spanje bekend is, en die 'in uitstervingsgevaar' is. Er zijn nog twee Recente soorten *Menkia*, waarvan één op de lijst voorkomt als 'interessante soort' en de ander niet genoemd wordt. In een strooiselmonster van meer dan honderd kilometer naar het westen trof ik meerdere exemplaren van *Menkia* aan. Het betrof hier dood materiaal, maar wat gebeurt er als het de bedreigde soort zou zijn? Moet dat dan aan de autoriteiten gemeld worden? Kan de verzamelaar beboet worden? Is er verschil of de exemplaren levend of dood werden verzameld? Te verwachten is dat deze soorten pas lang na het verzamelen bij het uitlezen van het monster in laboratorium of thuis worden aangetroffen, zodat noch verzamelaar, noch controlerende instantie er eerder van weet. Voorlopig zullen deze soorten alleen in Spanje beschermd zijn, en al wordt dat later internationaal overgenomen, wat is de praktische betekenis daarvan, zowel voor de verzamelaar / wetenschapper en de soort zelf? Hoe zouden we hiermee om moeten gaan? Ik denk dat het nuttig is als meer bekend wordt over verspreiding en levenswijze van deze weinig bekende soorten, maar dat men moet oppassen niet een flink stuk van het milieu waar ze leven overhoop te halen bij het verzamelen. Gericht zoeken op de ene of weinige plekken vanwaar ze bekend zijn is dan ook niet aan te raden, maar zelfs dit zou voor gericht onderzoek naar bijvoorbeeld de levenswijze weleens onoverkomelijk kunnen zijn. In zo'n geval zou de onderzoeker maatregelen moeten nemen om de invloed van zijn onderzoek op deze lokaties zoveel mogelijk te beperken.

De landslak *Cryptosaccus asturiensis* Prieto & Puente, 1994 (Helicidae) is beschreven gebaseerd op materiaal van slechts één enkele vindplaats in Noord-Spanje. De soort is ook op de lijst geplaatst en wel in de op één na hoogste categorie. Ik verzamelde de soort al jaren tevoren op meerdere plaatsen in dezelfde streek, op één daarvan in grote aantallen. Ik wist dat dit een nieuwe soort was, maar beschreef de soort nog niet omdat ik twijfelde aan het genus waartoe de soort behoorde (niet *Trichia* of *Pyrenaearia*) en ik kon geen volwassen levende exemplaren bemachtigen om anatomisch onderzoek op te doen, alleen een juveniel exemplaar dat ik daarom toch verzamelde. Zou verder verzamelen van lege schelpen nu onaanvaardbaar worden? Ik geloof van niet. De soort heeft een klein verspreidingsgebied, maar is daarin zeker niet zeldzaam. Ik ben benieuwd hoe de Spaanse wetgeving er straks uit ziet. Overigens hebben ook de Spaanse autonome gebieden hun eigen wetgeving, en zijn bepaalde soorten beschermd onder zulke regionale wetgeving. Het zal niet eenvoudig zijn van alle regels op de hoogte te blijven.

Zo ook het geval van het lege huisje van de wijngaardslak, gevonden tijdens de Limburgexcursie (Van Peursen, 2000). Het exemplaar werd door een excursiedelnemer meegenomen. Ik persoonlijk zie daarin geen schade, maar volgens mij verbiedt de wet dit. Persoonlijk vind ik de bescherming van de wijngaardslak in Nederland niet echt belangrijk (de soort is hier geïntroduceerd), maar er is nu eenmaal een wet en in dit geval is het probleem niet alleen of schade gedaan wordt, maar ook of controle effectief geïmplementeerd kan worden. Een politieagent kan het verschil niet zien tussen een huisje van een dier dat natuurlijk overleed of dat levend verzameld is - vooral als het huisje nog vers is. Zo zag ik enkele jaren geleden een fraai vers doublet van *Hippopus hippopus* op een koraalrif liggen, zo te zien een natuurlijke dood gestorven. Meenemen zou geen enkele schade doen, maar elke douanebeampte zou het exemplaar behoren af te nemen en een fikse boete uit te delen want alle doopvontschelpen zijn wereldwijd beschermd. De wetgeving is natuurlijk vooral bedoeld voor mensen die op commerciële basis dieren verzamelen voor de schelp of als voedsel, maar als je uitzonderingen toestaat kom je op een hellend vlak... Ik liet dit exemplaar liggen, en zou nog steeds hetzelfde doen, maar betreur nog steeds dat ik dat fraaie exemplaar niet mee kon nemen. Zo liet ik ook twee levende exemplaren van de onbeschermd soort *Lambis chiragra* op een koraalbank bij Borneo met rust, ook al had ik graag een exemplaar aan mijn verzameling toegevoegd. Van deze soort had ik tijdens vele duiken in de omgeving geen andere exemplaren gezien, dus wilde ik de populatie niet aantasten. Als verzamelaar of professionele malacoloog moeten we constant zulke beslissingen nemen, en achteraf gezien nemen we heus niet altijd de juiste beslissingen. Daarom is het goed hierover veel te praten en te schrijven - het helpt! Geef uw reacties, schrijf mij en andere auteurs als we fouten maken betreffende wetgeving of rapporteren dingen te doen / gedaan te hebben die u afkeurt of juist toejuicht.

Literatuur

- ADEMA, J.P.H.M., 1999. Rivierkreeften tijdens een NMV-excursie. — Correspondentieblad N.M.V., 310: 117-118.
- GÓMEZ ET AL., 2000. Lista final: Fichas con argumentaciones científicas para catalogación de especies de moluscos. — Noticiario de la SEM, 33: 45-47.
- KUIPER, J.G.J., 2000. Werner Hinz en de zoetwatermossels. — Correspondentieblad N.M.V., 214: 75-78.
- PEURSEN, A.D.P. VAN, 2000. Reactie op Adema's opmerking over de rivierkreeften verzameld tijdens een NMV-excursie. — Correspondentieblad N.M.V., 314: 66.
- PEURSEN, A.D.P. VAN & S.M.A. KEULEN, 1999. Verslag van de N.M.V.-excursie in Zuid-Limburg op 24 en 25 oktober 1998. — Correspondentieblad N.M.V., 308: 56-65.
- RAVEN, J.G.M., 2000. Wie heeft er een mening over het ontwerp voor de gedragscode? — Correspondentieblad N.M.V., 313: 49-51.

* Han Raven, Roclofsstraat 12, 2596 VN Den Haag.
e-mail adres: han.jgm.raven@sepijv.shell.com

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE
4. OVER HET VERMEENDE VOORKOMEN VAN *LAEVICARDIUM FLAVUM*

door

H.K. Mienis

Op de nog steeds groeiende lijst van Indo-Pacifische mollusken, die in de Middellandse Zee zijn aangetroffen, prijkt ook *Laevicardium flavum* (Linnaeus, 1758). De eerste en tot nog toe enige vermelding van een vondst gaat terug naar Barash & Danin (1986: 128): een losse klep, gevonden in ondiep water ter hoogte van Dor, 6 juni 1980, determinatie E. Fischer-Piette (TAU NS 19732). Deze gegevens worden herhaald, maar nu ook geïllustreerd met een afbeelding van het onderhavige exemplaar, door Barash & Danin (1992: 274, fig. 299). Zenetos verandert de naam zonder meer in *Vasticardium luteomarginatum marerubrum* (Voskuil & Onverwagt, 1991) (zie www.ciesm.org/atlas/appendix3.html) en beschouwt de soort als een toevallige gast in de Middellandse Zee.

Ondertussen heeft Vidal (1997) de *flavum*-groep geheel gereviseerd en daaruit is gebleken dat deze naam voor diverse soorten in het geslacht *Vasticardium* Iredale, 1927 is gebruikt. *Vasticardium flavum* komt zelf niet in de Rode Zee voor.

Gewapend met deze nieuwe informatie heb ik opnieuw het exemplaar bekeken dat zich in de 'National Mollusc Collection' van de Universiteit van Tel Aviv bevindt. Tot mijn grote verrassing bleek dat deze losse, enigszins beschadigde klep, niets met de *flavum*-groep te maken heeft. In feite gaat het hier om een klep van *Trachycardium egmontianum* (Shuttleworth, 1856). Dus geen Indo-Pacifische soort, maar een kokkel uit het westelijk deel van de Atlantische Oceaan, waar de soort voorkomt van North Carolina tot Florida, de Bahamas en Cuba (Clench & Smith, 1944 en Abbott, 1960).

Hoe moet deze vondst nu geïnterpreteerd worden? Het onderhavige exemplaar van *Trachycardium egmontianum* was gevonden door S. Arkin. Een controle van de Middellandse Zee-verzameling in de TAU leverde nog twee mysterieuze monsters van Amerikaanse soorten op:

- *Mercenaria mercenaria* (Linnaeus, 1758): op het strand van Bet Yannay, leg. S. Arkin, juli 1980 (TAU/1 juveniele klep);

- *Tellina radiata* Linnaeus, 1758: op het strand van de Country Club, tussen Herzliyya en Tel Aviv, leg. S. Arkin, 10 december 1976 (TAU NS 18704/2 losse klepen).

Merkwaardig genoeg zijn deze drie monsters alle verzameld door S. Arkin en zover als ik weet, heeft niemand ooit nog andere exemplaren van deze drie soorten

langs de Middellandse Zee-kust van Israël gevonden. (*Mercenaria mercenaria* komt nu wel hier en daar in het centrale gedeelte van de Middellandse Zee voor!)

Volgens mij gaat het hier dan ook om drie monsters met verkeerde vindplaatsgegevens. De namen *Laevicardium flavum* en *Vasticardium luteomarginatum marerubrum*, moeten daarom verwijderd worden van de lijst van exotische mollusken, die in de Middellandse Zee voorkomen.

Summary

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean 4. On the alleged presence of *Laevicardium flavum*. A single valve of a Cockle reported as *Laevicardium flavum* and more recently as *Vasticardium luteomarginatum marerubrum* from the Mediterranean coast of Israel, has turned out to belong in fact to *Trachycardium egmontianum*, a species from the western Atlantic. Since loose valves of two additional bivalve species from America, but supplied with localities along the Mediterranean coast of Israel, were donated to the National Mollusc Collection of the Tel Aviv University by the same collector, all these records are here rejected as being based on wrongly labelled samples.

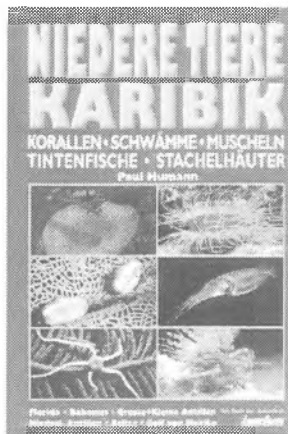
Literatuur

- ABBOTT, R.T., 1960. American Seashells. 5th Ed. 541 pp., 40 pl. D. van Nostrand Company, Inc., Princeton, Toronto, London, New York.
- BARASH, A. & Z. DANIN, 1986. Further additions to the knowledge of Indo-Pacific mollusca in the Mediterranean Sea (Lessepsian migrants). *Spixiana*, 9(2): 117-141.
- BARASH, A. & Z. DANIN, 1992. Fauna Palaestina Mollusca I. Annotated list of Mediterranean molluscs of Israel and Sinai. 405 pp., 372 fig. The Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem.
- CLENCH, W.J. & L.C. SMITH, 1944. The family Cardidae in the Western Atlantic. *Johnsonia*, 13: 1-32.
- VIDAL, J., 1997. Taxonomic revision of the Indo-Pacific *Vasticardium flavum* species group (Bivalvia, Cardidae). *Zoosystema*, 19(2-3): 233-253.

Adres van de auteur:
National Mollusc Collection
Berman Building
Department of Evolution, Systematics & Ecology
Hebrew University
91904 Jerusalem,
Israël
E-mail 1: mienis@hotmail.com
E-mail 2: mienis@netzer.org.il

Niedere Tiere Karibik door P. Humann. 15 x 22,5 cm, 321 pp, meer dan 1000 kleurenfoto's. Uitg.: Jahr Verlag Hamburg, Duitsland. ISBN 3-86132-477-6. 1999. DEM 68, ATS 496, CHF 62.

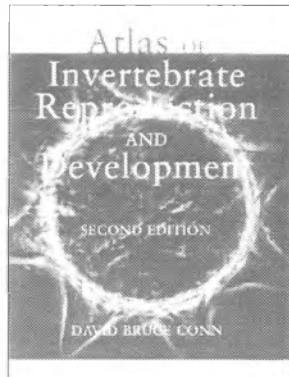

Het concept van dit boek komt overeen met die van andere gidsen, zoals Reef Guide Indian Ocean en Red Sea Reef Guide (zie Spirula 46(4): 58). Zeer goede onderwaterkleurenfoto's van alle soorten levende zeedieren, systematisch gerangschikt. De bladzijden 246 - 281 behandelen de mollusken: 27 schelpdragende buikpotigen, 45 naaktslakken, 12 tweekleppigen, 3 keverslakken en 9 koppotigen. Van alle dieren worden de wetenschappelijke namen en de Duitse en Engelse namen alsmede de afmetingen, enkele kenmerken en enige informatie over verspreiding en habitat.

Atlas of Invertebrate Reproduction and Development door D.B. Conn. 22 x 28 cm, hoofdstuk 7: Phylum Mollusca pp 93-115, 75 z/w foto's. Uitg.: Wiley-Liss Inc., U.S.A. ISBN 0-471-23796-5. 2000.

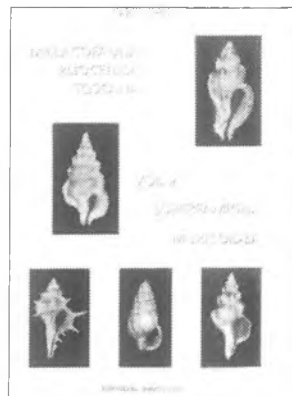
NIEUWE BOEKEN

Alle prijzen zijn zonder verzendkosten.

In hoofdstuk 7 geeft de auteur informatie over voortplantingsstrategieën (deze kennen bij weekdieren een enorme variatie: de meeste keverslakken en tweekleppigen stoten de geslachtsproducten vrij in zee uit, de meeste buikpotigen en koppotigen paren), opzet van de voortplantingssystemen, gametogenese en bevruchting, embryo-genetische patronen, postembryonale ontwikkeling, asexuele voortplantingsstrategieën en de volgende taxa: Unionidae Bivalven, *Placopecten magellanicus*, *Mytilus edulis*, *Crepidula* sp., *Calliostoma* sp., *Lacuna vincta*, *Lymnaea palustris* en *Loligo* sp. Alle met foto's van histologische preparaten.

Malacofauna Pliocenica Toscana. Vol. 2. Superfamiglia Muricoidea door C. Chirly. 24 x 33 cm, 142 pp, meer dan 600 z/w foto's. Uitg.: de auteur, Italië. 2000. ITL 90.000.

Dit tweede deel lijkt sterk op het eerste (zie Spirula 45(4): 9). Een korte inleiding en een systematisch deel van de Muricoidea: Muricidae, Coralliophilidae, Buccinidae en Fascioliidae. Elke soort is beschreven en goed geïllustreerd met foto's van verschillende exemplaren. Ook worden synoniemen, bijzondere kenmerken, vindplaatsen en de chronostratigrafische verspreiding gegeven. Een tabel van verspreiding en dieptemeting alsmede een literatuurlijst en een index completeren dit boek.

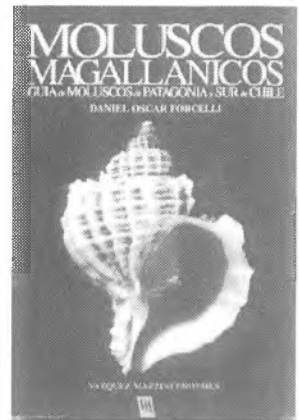
Catalogo illustrato Rissoidae del Mediterraneo door Guido & Marco Arduino. 15 x 21 cm, 53 pp, 149 z/w illustraties en kaarten, in spiraalband. Uitg.: Naturama, Palermo, Italië. Geen ISBN nummer. 2001. HFL 28.

149 verschillende soorten van de familie Rissoidae zijn fraai geïllustreerd in z/w. Geen beschrijvingen van schelpen. Alleen de wetenschappelijke namen met auteur en jaar, de afmetingen (hoogte en breedte) en de verspreiding in de Middellandse Zee (met kaartje) worden van elke soort gegeven.

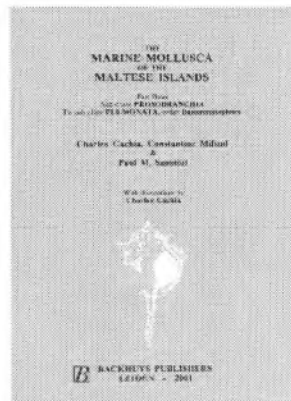
Een index op de soortnamen sluit het boek af.

Moluscos Magallánicos. Guía de los Moluscos de la Patagonia y del Sur de Chile door Daniel Oscar Forcelli. 16.5 x 24 cm, 200 pp, meer dan 600 illustraties: kleurenfoto's en tekeningen (zwart op geel). Uitg.: Vázquez Mazzini Ed., Buenos Aires, Argentinië. ISBN 987-9132-01-7. 2000. HFL 86.

Eindelijk! Dit boek, geschreven in het Spaans, betreft een gebied waarvan het zeer moeilijk is voor schelpverzamelaars om informatie over te krijgen. Na een inleiding en enkele details over de geografie van dit gebied (Atlantische Oceaan noordelijk tot Peninsula Valdés - 43°ZB, Grote Oceaan noordelijk tot Concepción - 37°ZB), de biologie van de weekdieren, de ecologie e.a. volgt het systematische deel: 627 soorten van alle klassen van de Mollusca worden beschreven en afgebeeld. De beschrijving van de schelpdragende weekdieren beperkt zich tot de beschrijving van de schelpen, de afmeting (hoogte) en een globale aanduiding van hun verspreiding. Vele schelpen en dieren zijn afgebeeld in kleur, andere met een tekening of de afbeelding die bij de originele beschrijving behoort. Het boek wordt afgesloten met een glossarium en een index op de genus- and familienamen; geen literatuurlijst.

The Marine Mollusca of the Maltese Islands. Part 3. Sub-class Prosobranchia to sub-class Pulmonata, order Basommatophora door C. Cachia, C. Mifsud & P.M. Sammut. 16.5 x 24 cm, 266 pp, 16 platen met z/w tekeningen. Uitg.: Backhuys Publishers, Leiden, Nederland. ISBN 90-5782-068-4. 2001. HFL 96.

Dit is het derde en laatste deel van een werk over de mollusken van Malta. Meer dan 300 schelpdragende soorten worden beschreven en afgebeeld alsmede 10 soorten die behoren tot de Neotaenioglossa welke in deel 2 zijn behandeld. Van elke soort geven de auteurs informatie over de schelp, de afmeting, het dier, de habitat en de algemene verspreiding. Enkele (sub)

families beginnen met een determineersleutel naar de soorten. De tot de orde Saccoglossa behorende naaktslakken worden niet afgebeeld en de Nudibranchia worden alleen maar genoemd; geen beschrijving en geen afbeelding.

Het boek eindigt met een selectie uit de literatuur en een index op de familie-, genus- en soortnamen.

BOEKBESPREKINGEN

MUSCHELN UND SCHNECKEN

Am europäischen Urlaubsstränden.

Finden, erkennen, sammeln

Gert Lindner

190 x 130 mm, paperback, 95 bladz., incl. 165 kleurenfoto's & 44 z/w fign. Uitg.: BLV Verlagsgesellschaft, München, Duitsland. ISBN 3-405-15119-8. 2000.

Dit leuke kleine boekje is bedoeld als een eerste kennismaking met (Europese) schelpen, d.i. voor mensen van buiten Europa die een snelle blik willen hebben op datgene dat gevonden kan worden, of voor families die toevallig wat schelpen van het strand hebben opgeraapt, en willen weten wat ze gevonden hebben.

Het begint met een inleiding over de Europese kusten, startend bij de Noordzee, door het Nauw van Calais, de Franse kust, Algarve (zuidelijk Portugal), om te eindigen bij de Middellandse Zee, met een samenvatting van enkele van de soorten die men daar tegen kan komen. De verschillen tussen slakken en tweekleppigen, hoe de vondsten schoongemaakt kunnen worden, hoe de verzameling op te bergen, en andere dingen die men met de vondsten kan doen. Dit allemaal op zeer eenvoudige wijze, voor een ieder begrijpelijk, zelfs als je nog nooit een schelp hebt gezien. Iets meer dan 140 soorten worden besproken met hun Duitse naam en de wetenschappelijke naam, waarbij de naam van de auteur wordt weggelaten. Alle beschrijvingen worden vergezeld van kleurenfoto's, die de soort van verschillende kanten laat zien, op zand, alsof ze ter plekke waren gevonden. Een plastic beschermhoed (gebruik op het strand!) is aanwezig, alsmede een handige meetschaal op de achterflap.

Het is erg gemakkelijk om kritiek te hebben op dit boek: keverslakken, stootandjes en inktvissen zijn geheel afwezig, en een groot aantal met name kleinere soorten ontbreekt ook (Rissoidae), zelfs enkele zeer gewone. De volgorde waarin de soorten worden besproken volgt over het algemeen de gebruikelijke, maar *Crepidula fornicata* (Calyptraeidae) wordt besproken tussen *Columbella rustica* en *Nassarius reticulatus* wat wel wat vreemd is, net zo als de wenteltrapjes aan het

einde van het deel over de buikpotigen, en wat is de zin van het bespreken van een relatief moeilijk te verkrijgen soort als *Glossus humanus*?

Anderzijds laat de auteur zien goed op de hoogte te zijn van de meest recente literatuur: *Littorina mariae* wordt beschouwd als een synoniem van *L. fabalis*.

Dit boek zal op geen enkele wijze beantwoorden aan de vraag van de gemiddelde verzamelaar die al zijn of haar vondsten op naam wil brengen. Maar als een eerste kennismaking met (Europese) schelpen voldoet dit boekje prima. GCK

ATLAS OF THE MEDITERRANEAN SEA SHELLS VOL 3. (CAENOGRASTROPODA part 2: Ptenoglossa)

Riccardo Giannuzzi-Savelli, Francesco Pusateri,

Alberto Palmeri & Claudia Ebreo

21,5 x 31 cm, hard cover, 127 pp, vele kleurenfoto's en z/w afbeeldingen. ISBN 88-86463-02-2. Uitg.: Evolver, Rome, Italië. HFL165, USD85 (+verzendingkosten)

Met een voorwoord van Serge Gofas, Associate professor aan de Universiteit van Malaga in Spanje, begint deel 3 van de Middellandse Zee-atlas. Als verzamelaar van schelpen uit de Middellandse Zee heb ik uitgekeken het derde deel van deze atlas. Er zitten al weer drie jaren na het verschijnen van het tweede deel (zie Spirula 45(4):11) Ook in dit deel vervolgen de auteurs op de hun bekende wijze hun weg door Mollusca-land. Dus ook nu weer veel kwalitatief goede kleurenfoto's afgewisseld met SEM-foto's en zwart illustraties, en weinig tekst. In dit deel zijn voor het eerst foto's van levende dieren uit de families Cerithiosidae en Eulimidae afgebeeld. Verder schenkt het boek aandacht aan wat minder bekende families, zoals Triphoridae, Aclididae, Cimidae en Janthinidae. Een familie die veel verzamelaars tot de verbeelding spreekt is de familie Epitonidae met haar fraaie schelpen. Deze familie is in dit boek met veel fraaie platen ruim vertegenwoordigd.

Al met al een boek dat het aanschaffen meer dan waard is en ja, als je de delen 1 en 2 ook al hebt gekocht, dan ontcom je hier ook bijna niet meer aan.

GAB

SCHELPTROMPETTEN IN AZIË

door

C.J.H.M. Tax

Behalve in Europa, Amerika en Oceanië werden grote schelpen ook in Afrika (Zanzibar: *Turbo marmoratus*) en vooral in Azië als muziekinstrumenten gebruikt.

India.

De langstlevende traditie met betrekking tot het gebruik van schelptrompetten bestaat in het subcontinent India. Daar wordt de Chank (*Turbinella pyrum* (Linné, 1758)) al duizenden jaren vereerd als een heilige schelp, met name binnen het Hindoeïsme, waar hij onlosmakelijk verbonden is met Vishnu en diens menselijke incarnatie Krishna. Volgens de mythe werd Vishnu, de oppergod van het Hindoe-pantheon, geboren uit de zee met een chank in zijn linkerhand. De witte schelp is dan ook tegelijkertijd het symbool van de zuiverheid en van de overwinning van het goede over het kwade. Water dat uit de schelp wordt gegoten wordt heilig water en de schelpen zijn dan ook vaak geplaatst op de watervaten op de altaren. De ouderdom van dit gebruik is niet meer te achterhalen, maar vermoedelijk ontstond het in de kustgebieden, waar de schelpen werden gevonden.

De chanktrompet wordt geblazen bij alle ceremonies in dienst van Vishnu, maar daarnaast ook bij gelegenheid van bruiloften en begrafenissen. In vele delen van India wordt bovendien driemaal daags op de schelp geblazen bij het vallen van de avondschemering. Men gelooft dat het geluid ervan kwade geesten verdrijft, vooral in het geval van de uiterst zeldzame en hooggewaardeerde linksgewonden exemplaren van de schelp, die veelal voorzien worden van een montuur van zilver of goud en ingelegd met kostbare edelstenen. Vanwege dit zeldzame verschijnsel van een tegendraads gedraaide spiraal werd de schelp dan ook waarschijnlijk overgenomen door het Boeddhisme. Men zegt immers dat ook

het haar van Boeddha linksom gedraaid was als teken van voorspoed.

In het Boeddhisme wordt muziek gelijkgesteld aan een mantra, en geluid, hetzij vocaal - zoals gezangen en recitaties uit de liturgie - of instrumentaal - zoals het geluid van trommels, trompetten, bellen of schelpen -, is van essentieel belang bij de uitvoering van ieder denkbaar ritueel. Hoewel de bel het meest algemene en onmisbare muziekinstrument is in het Boeddhistische tantraritueel, bezit ook de schelphoorn verschillende betekenisniveaux. In het Indische Boeddhisme wordt de schelp zelfs vaker dan de bel gebruikt om alle voorspoedige gelegenheden te markeren, zowel heilige als profane.

Tibet.

Tijdens de regering van koning Songtsen Gampo (609-649) werd het Boeddhisme in Tibet geïntroduceerd en daarmee ook de witte chank. In de Tibetaanse kunst ziet men de schelp dan ook vaak afgebeeld op voorstellingen van de Boeddha. Dit geschiedt vooral als één van de Döyön Nga, de vijf offergaven, die de zintuigen verblijden (schelp; snaarinstrument; bloemen; spiegel; doek), of als één van de acht gelukbrengende voorwerpen en stoffen, die Boeddha ontving na zijn Verlichting: een gouden vaas (bevat geestelijke schatten); achtpakig wiel (leer van Boeddha); rond overwinningsvaandel; witte schelp (verkondigt de roem van Boeddha); erescherf (beschermt tegen alle kwaad); knoop zonder einde (geluusknoop); lotusbloesem (symbool van reinheid); en twee met elkaar verbonden gouden vissen (symboliseren de redding uit de Oceaan van het Lijden). In deze combinaties komt hij onder meer voor op Tibetaanse altaarkleden en op de tapijten die de rugleuning van de troon van een abt of hoge lama bedekken.

In Tibet spelen muziekinstrumenten een uiterst belangrijke rol in de liturgie van de Boeddhistische kloosters. Zij vallen uiteen in drie groepen: blaasinstrumenten, trommels en bekkens, die zowel uit metaal als uit dierlijke (en menselijke) materialen vervaardigd worden. Bekend zijn onder meer de uit menselijke pijpbeenderen (dijbenen) vervaardigde trompetten en de handtrommels waarin menschedels zijn verwerkt. Deze instrumenten, die gebruikt worden in de rites ter ere van de beschermgoden, zijn vermoedelijk evenals de *chank* uit de Indiase cultuur overgenomen. De schelphoorn, in het Tibetaans *dungkar* of *dung-dkar* genoemd, wordt echter niet alleen gebruikt als cultisch instrument, maar ook voor het geven van signalen, zoals dat in vele andere beschavingen het geval was. De *chank* wordt dikwijls gevat in koper of latoen en ver-

Fig. 1. Een jonge Tibetaanse monnik blaast op een schelp.

Fig. 2. Thangka uit Oost-Tibet, 19de eeuw, Hamburg, verzameling Gerd-Wolfgang Essen. Detail: het blazen van de chank.

sierd met godsdienstige motieven in turkoois of koraal, maar men maakt ook wel gebruik van schelpen zonder montuur.

In Tibet - alsook in Bhutan, - wordt de schelphoorn gebruikt bij bijna alle Boeddhistische ceremonies en rituelen. Hij wordt gebruikt om het nieuwe jaar in te luiden en opent het ritueel voor de godheid Mahakala, een god binnen het Vajrayana ("diamanten pad", een stroming binnen het Boeddhisme), die de Tibetaanse tegenhanger is van de Hindoegod Shiva en de voornaamste der dharmapalas (beschermers van de godsdienst). Kleinere schelpen, die een schrillere toon produceren, worden gebruikt in begrafenisprocessies. Omdat hij afkomstig is uit een waterrijke omgeving, worden aan de schelp magische krachten toegedicht om regen en hagelbuien te bedwingen. Om de hagel die vaak een bedreiging vormt voor de oogst, te stoppen staan de monniken op de daken van de tempels en blazen in alle richtingen op de schelpen, waarbij zij om beurten ademhalen zodat het geluid verlengd wordt in geluidsgolven die beurtings aanzwellen en afnemen.

De belangrijkste taak van de *dungkar* is echter om de monniken bijeen te roepen voor het gezamenlijke gebed. Van de persoon aan wie deze taak is toevertrouwd, wordt verwacht dat hij tijdens het blazen zelf eveneens een gebed door zijn geest laat gaan. Het uitzonderlijke belang van dit ritueel blijkt uit een gebeurtenis uit het leven van de tweede Dalai Lama, Gyalwa Gendun Gyatso (1475-1542/1543) van wie verhaald wordt, dat hij het uur van zijn eigen dood voorspelde. Hij deed dit onder de expliciete vermelding van de *dungkar*:

"Dit lichaam is nu oud en gebogen; het is niet meer in staat om mij of iemand anders te dienen. Ik had een mystieke band met het klooster Drepung; vanmorgen heb ik, hoewel er geen thee-ceremonie was, gehoord hoe de heilige schelp de monniken ter vergadering bijeenriep ... En ik heb gedroomd, dat ik door vijf overwinningsvaandels omgeven werd."

Acht dagen later stierf de opperste Lama en hij werd begraven in het klooster Drepung.

Een bijzonder fraaie Tibetaanse schelptrompet wordt thans bewaard in de verzameling Gerd-Wolfgang Essen te Hamburg (fig. 3). Dit exemplaar is voorzien van een zilveren mondstuk en vleugel met een rijke versiering, waarvan de belangrijkste motieven door verguldsel zijn geaccentueerd. Het mondstuk herinnert in zijn vormgeving aan de klokvormige stupa (*Nyangdä Chörten*), die de intocht van Boeddha in het Parinirvana symboliseert. Het is versierd met ranken en cannellures. De vleugel draagt een door ranken omgeven voorstelling van een draak, die in zijn klauwen vier van de acht boeddhistische gelukssymbolen vasthoudt, terwijl de overige vier zijn opgenomen in de rank die de rand van de vleugel vormt. Het symbool in de rechtersvoorvoet van de draak is op zijn beurt een *chank*-schelp. Een inscriptie op de onderzijde van de vleugel spreekt de wens uit, dat alle levende wezens in het schallen van dit instrument de zuivere toon van de Dharma, dat zowel de oerklank van de natuur als de leer van de Boeddha verzinnebeeldt, mogen herkennen.

Fig. 3. Dungkar, Tibet, 19de eeuw, lengte 35 cm, Hamburg, Verzameling Gerd-Wolfgang Essen.

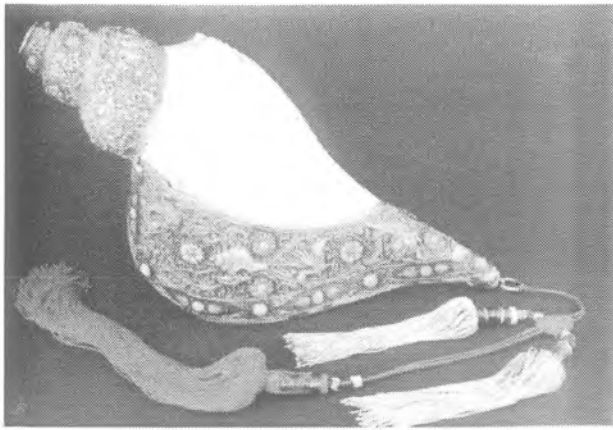

Fig. 4. Dungkar, Centraal-Tibet, 18de eeuw; zilver, koraal, jade, turkooizen; lengte 39,4 cm. Los Angeles County Museum of Art, aankoop Michael J. Connell fonds (M 77.111.2)

China.

Ten tijde van de T'ang-dynastie (618-907) maakten schelptrompetten deel uit van verschillende orkesten, waarvan er drie werden aangetroffen in China (Yann-yueh [2 exemplaren], Shilang (Gansu) en Shinjiang (Joutzi), één in Korea (Ganlith) en één in India (Tian-jivu). Zij kwamen voor in een steeds wisselende combinatie van de volgende instrumenten: geluid producerende stenen, bellen, cariljons van bellen, stenen cariljons, lange en korte verticale fluiten, dwarsfluiten, verschillende soorten windinstrumenten, cythers, luiten, verticale harpen en trommels.

Japan.

Ook in Korea en Japan werden schelptrompetten gebruikt binnen de eredienst. In deze landen werden de trompetten hoofdzakelijk gemaakt van schelpen van de grootste in de omringende wateren levende soort, *Charonia tritonis* (Linné, 1758). Deze werden voorzien van een cilindervormig metalen mondstuk op het uiteinde van de top en functionele, vaak zijden, draagsnoeren met decoratieve kwasten, waarmee de schelpen om het middel konden worden gedragen. In Japan blazen priesters van de Boeddhistische Shugendo-sekte nog altijd bij aanvang van alle godsdienstige ceremonies op de tritonshoorn om een symbolische poort te openen waardoor de tempelgangers toegang kunnen krijgen tot de bovennatuurlijke wereld.

Veel belangrijker was echter de toepassing als signaalhoorn (*horagai*) in tijd van oorlog, en wel ten minste vanaf de Heian-tijd (794-1185). Men kan zich goed voorstellen hoe vaak en met wat voor intensiteit deze trompetschelpen moeten hebben geschald tijdens de haast mythische veldslagen waarin op het eind van de Heian (1180-1185) de Minamoto, een soldatenclan, een einde maakten aan de hegemonie van de Taira, die het keizerlijk hof in hun greep hadden. In de beslissende slag bij Dan-no-oera bij Sjimonoeki verdronken de

Taira tot de laatste man, en met hen de kind-keizer Antoku. Volgens een Japanse legende veranderden de verdronken samoerai in krabben en inderdaad komen in deze wateren veel krabben voor, waarvan het rugpantser een vage gelijkenis met een samoerai-masker vertoont. Dit is echter een gevolg van natuurlijke selectie, omdat dergelijke krabben nog altijd door bijgelovige vissers worden teruggegooid in zee, zodat zij zich ongestoord kunnen voortplanten.

In het door de shoguns van de Kamakura- (1185-1336), Muromachi- (1336-1568) en Edo-tijd (1600-1867) gedomineerde feodale tijdperk zullen de hoorns maar zelden opgeborgen zijn geweest. Met de Onin-oorlog (1467-1477) begon een periode van burgeroorlogen, die meer dan een eeuw zou duren en waarin de grote feodale machthebbers elkaar te vuur en te zwaard bevochten, tot in de Oda-Toyotomi- (of Momoyama-) tijd (1568-1600) achtereenvolgens de krijgsheren Oda Nobunaga (1534-1582), Toyotomi Hideyoshi (+1598) en Tokugawa Ieyasu (+1616) de resterende daimyo's onderwierpen en het eilandenrijk opnieuw tot eenheid brachten.

De *horagai* gaf een veelheid van signalen af. Hij kondigde voor de *ashigaru*, de Japanse voetsoldaten, die voorafgaand aan de strijd via koeriers opdracht hadden gekregen tot mobilisatie, het tijdstip aan waarop zij hun huis dienden te verlaten om zich te begeven naar het verzamelpunt. Nadat de wapenschouw was gehouden, vertrok het leger in een paradeformatie, waarvan beschrijvingen zijn overgeleverd in de literatuur. Zo beschrijft de *Taikoki* uitvoerig de marsorde van het leger van Toyotomi Hideyoshi bij het verlaten van de hoofdstad Kyoto in 1578. Volgens dit verslag marcheerde de drager van de *horagai* in achtste positie, tussen de drager van de oorlogstrom en die van de gong, de beide andere traditionele instrumenten die de strijd begeleiden. Eenmaal op weg werd de *horagai* geblazen om de gevechtsposities in te nemen en vervolgens om het bevel tot de aanval of een bestorming te geven. In de *Iran-ki*, een ooggetuigeverslag van het beleg en de val van het kasteel van Hijiyama in 1581, treft men het volgende citaat aan, wanneer de verdedigers door een moedige tegenaanval op de berghelling de aanvallers tijdelijk op de vlucht doen slaan:

Fig. 5. Koreaanse schelptrompet.

“De soldaten vochten op alle bergpaden, en de soldaten uit het kasteel stelden zich op in één lijn. Meer en meer vergrootten zij hun kracht van boven op de berg, wachtend tot de vijand tegen hen zou oprukken, dus bliezen zij op de schelp en sloegen op de grote trom, terwijl beide zijden hun strijdkreet aanhieven”.

De *horagai* blijkt met name in de Oda-Toyotomi-tijd een populair motief. Hij wordt niet alleen veelvuldig genoemd in de kronieken uit deze tijd, maar komt ook voor op contemporaine afbeeldingen. Op een prent met voorstelling van de belegering en beschieting van een kasteel in de aanwezigheid van Hideyoshi treft men zowel de *horagai* als de oorlogstrom en de signaalklok aan, terwijl op een andere prent Hideyoshi zelf de schelp aan zijn mond zet om het aanvalssignaal te geven voor de slag bij Shizugatake in 1583.

Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat dit instrument ook een populair versieringsmotief werd voor onderdelen van de militaire uitrusting van de samoerai. Als zodanig zijn trompetschelpen afgebeeld op zadels en stijgbeugels, waarbij de snoeren en kwasten dankbaar werden benut om ook de uitstekende delen van met name de zadels niet onversierd te laten.

De karakteristieke vorm van de Tritonshoorn leende zich bovendien uitstekend voor de vervaardiging van helmen, waarbij het cilindrische mondstuk de plaats innam van de volkomen functioneloze, maar door de rigide militaire traditie voorgeschreven opening (*tehen*) in de top van de helm. Deze bijzondere helmen (*kawari kabuto*), die afweken van de meer klassieke typen, werden vooral vervaardigd tijdens de Momoyama- en vroege Edo-periode en waren uitgevoerd in een uiterst realistische repoussé-techniek. Zij waren voorbehouden aan generaals en waren eerder ceremonieel dan functioneel van aard, omdat de bewerkelijke versiering alleen kon worden uitgevoerd in zacht ijzer, dat in de hitte van de strijd niet bestand zou zijn tegen het zorgvuldig getemperde staal van de Japanse zwaardkling. De helmen, die vaak waren afgezet met een verguld randje, waren evenals de echte trompetten voorzien van snoeren en uiteraad van een nekbeschermer.

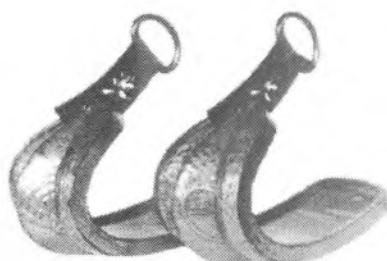

Fig. 6. Stijgbeugels met een ontwerp van tritonshoorns en decoratieve koorde; hout en ijzer met verguldsel; 17de eeuw, Kyoto, Koza Kobunka Kaikan.

Israel.

Bijzonder is de vondst van een *Charonia*-schelp met afgezaagde top in Hazor, een oude Kanaänitische koningstad in het noorden van Israel, 14 km ten noorden van het Meer van Gennesareth. Verwoest

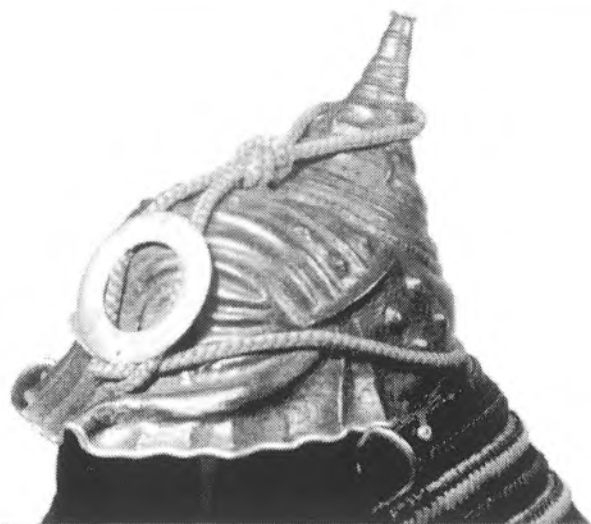

Fig. 7. Helm in de vorm van een tritonshoorn; ijzer, repoussé, deels verguld; Momoyama- of vroege Edo-tijd; Hiroshima, verzameling Yokota.

door Jozua tijdens de verovering van Kanaan door de Israëlieten [Joz. 11, 1-14], werd de stad opnieuw als vesting in gebruik genomen door Salomo (970-930 v.Chr.) [1 Kon. 9, 15]. De schelp werd gevonden in één van de zes wachtlokalen die de poort uit die tijd flankeren en werd naar alle waarschijnlijkheid gebruikt door de soldaten die wacht liepen op de muren. De vondst is vooral opmerkelijk, omdat in het Oude Testament geen melding wordt gemaakt van het gebruik van schelpen als trompetten. Naast metalen trompetten, die gebruikt werden bij de oorlogvoering, is immers vooral sprake van de ramshoorn of *sjofar*, die bij religieuze plechtigheden, waaronder de aankondiging van de shabbat, werd geblazen.

Determinatie van de schelp wordt bemoeilijkt door het feit, dat de buitenkant ervan nogal afgesleten is. Er zijn dan ook twee mogelijkheden, uitgaande van de geografische positie van de vindplaats. Enerzijds ligt Hazor hemelsbreed op ongeveer 46 km afstand van de kust van de Middellandse Zee, waar *Charonia variegata* (Lamarck, 1816) wordt aangetroffen. Deze kan in dat geval door Salomo's handelspartner, koning Hiram van Tyrus in Fenicië, zijn aangevoerd. Anderzijds werden veel luxe goederen geïmporteerd via de belangrijke haven- (dubbel?)stad Eilat - Ezion Gheber [1 Kon. 9, 26] aan de Golf van Aqaba, een arm van de Rode Zee, zodat ook de Indo-Pacifische soort *Charonia tritonis* tot de mogelijkheden behoort. Hazor zelf lag vanouds op een belangrijk kruispunt van handelswegen naar Syrië, Anatolië en Mesopotamië, het laatste gelegen aan de Perzische Golf.

[Dank aan Willem Faber, die de schelp uit Hazor onder mijn aandacht bracht]

WEEKDIEREN OP POSTZEGELS

In deze rubriek beperken we ons tot zegels, waarop het weekdier of de schelp het hoofd-motief vormt. Schelpsymbolen, schelpen op wapenschilden, schelpen als deel van haar-drachten, gestileerde schelpen en dergelijke worden niet opgenomen.

1998

MARSHALL ISLANDS

- 32 c - *Chicoreus brunneus* (Link, 1807)
- 32 c - *Lyncina aurantium* (Gmelin, 1791)
- 32 c - *Lambis chiragra chiragra* (L., 1758)
- 32 c - *Tridacna squamosa* Lamarck, 1819

CHRISTMASEILAND (AUSTRALIE)

(blok)
45 c - *Chromodoris kuniei* Pruvot-Fol, 1930

UGANDA (blok)
500 s - *Octopus* sp.

MALDIVEN (drie blokken en zegel)

8 r - *Loligo opalescens* Berry, 1911
8 r - *Neptunea* sp.

25 l - *Charonia tritonis* (L., 1758)
25 R - *Charonia tritonis* (L., 1758)

30 l - *Lyncina broderipii* (Sowerby, 1832)

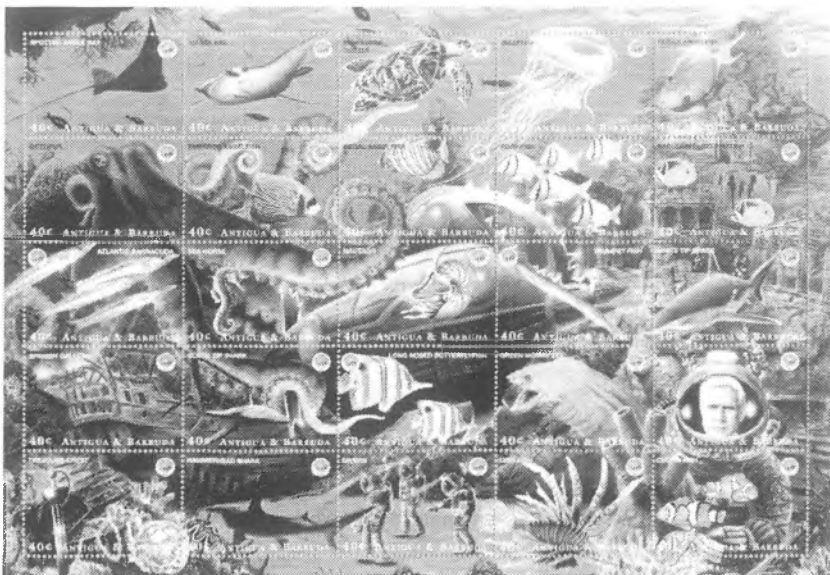
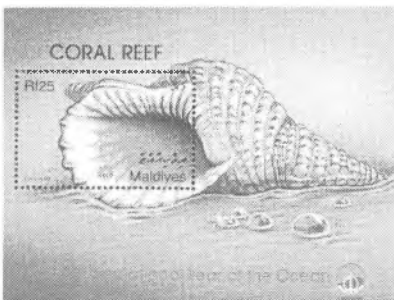
ANTIGUA & BARBUDA (blok)
over 11 zegels: *Octopus vulgaris* Cuvier, 1758
40 c - *Nautilus pompilius* L., 1758

1999

GAMBIA (blok)
3 d - *Octopus* sp.
3 d - *Loligo* sp.
3 d - *Nautilus pompilius* L., 1758

SALOMONSEILANDEN (blok)
1 \$ - *Tridacna gigas* (L., 1758)
1 \$ - *Hexabranchus sanguineus* (Rüppell; & Leuckart, 1828)
1 \$ - *Sepia officinalis* L., 1758

NIUE (blok)
20 c - *Risbecia tryonis* (Garret, 1873)
1 \$ - *Chromodoris lochi* Rudman, 1982
1.20 \$ - *Chromodoris elizabethina* Bergh, 1877
1.50 \$ - *Chromodoris bullocki* Collingwood, 1881

GUINEA

500 f - *Chromodoris* sp.
500 f - *Pecten jacobus* (L., 1758)
500 f - *Nautilus pompilius* L., 1758

COMOREN (twee blokken)

150 f - *Murex pecten* Lightfoot, 1786
150 f - *Octopus joubini* Robson, 1929
150 f - *Fasciolaria tulipa* (L., 1758)

CANADA

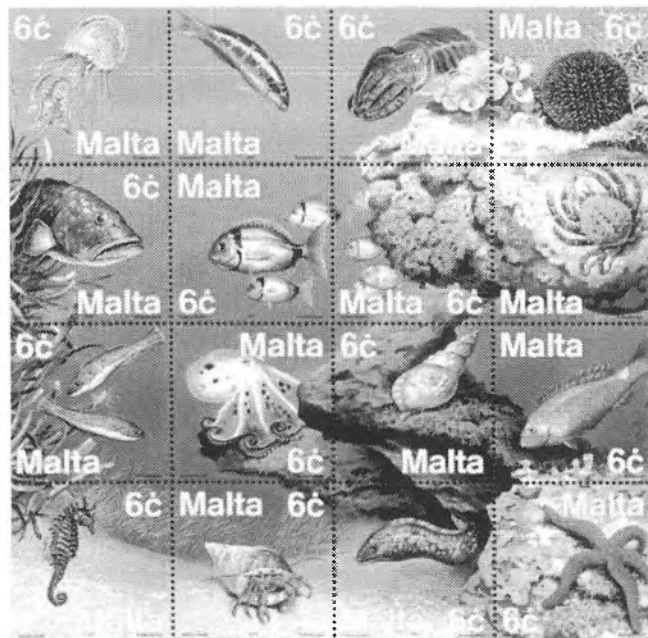
4 c - *Ostraea*

2000**MALTA (blok)**

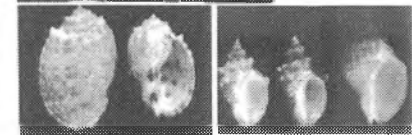
6 c - *Sepia officinalis* L., 1758
6 c - *Octopus vulgaris* Cuvier, 1797
6 c - *Charonia tritonis variegata* (Lamarck, 1816)

GABON

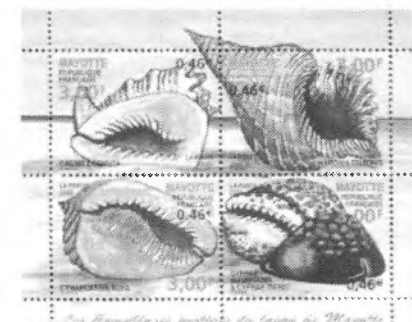
100 f - *Harpa doris* Röding, 1798
125 f - *Thais haemastoma* (L., 1758)
225 f - *Cassiss tessellata* (Gmelin, 1791)

PAPOEA-NIEUW-GUINEA

25 t - *Turbo petholatus* L., 1758
50 t - *Charonia tritonis* (L., 1758)
65 t - *Cassiss cornuta* (L., 1758)
1 K - *Ovula ovum* (L., 1758)

MAYOTTE (FRANKRIJK)

3 f - *Cassiss cornuta* (L., 1758)
3 f - *Charonia tritonis* (L., 1758)
3 f - *Cypraecassiss rufa* (L., 1758)
3 f - *Cypraea tigris* L., 1758
Mauritia mauritiana (L., 1758)

EVEN VOORSTELLEN - PENNINGMEESTER

Op 7 april 2001 tijdens de algemene ledenvergadering ben ik, Fred Vervae, benoemd als penningmeester van de NMV. Dit is een mooi moment om me nader voor te stellen, zodat u weet aan wie u jaarlijks de contributie overmaakt en wie over de fondsen van de NMV waakt. Voor wat betreft dat laatste is er weinig om zorgen over te maken. Het voeren van een financiële administratie kent voor mij geen geheimen. In het dagelijkse leven ben ik als belastingsspecialist bij een Amerikaanse multinational dagelijks met cijfers bezig.

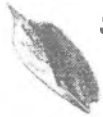
Op het gebied van de malacologie ben ik relatief onbekend. Hoewel ik vaak op het strand te vinden was (ik heb altijd in Noordwijkerhout en omgeving gewoond) en regelmatig leuke schelpen mee naar huis nam, heb ik

hier verder weinig mee gedaan. Ik behoor dus niet tot de categorie mensen die al een heel leven lang bezig zijn met het verzamelen van schelpen. De echte kennis-making met schelpen is voor mij gekomen bij het duiken: ik kwam toen totaal andere (en veel mooiere) schelpen tegen. Zo heb ik de afgelopen 10 jaar veel schelpen als vakantiesouvenir verzameld en hierdoor is mijn interesse dan ook gaandeweg gegroeid. De afgelopen 5 jaar heb ik mij vooral bezig gehouden met het verzamelen van oliva's, een zeer kleurrijke, makkelijk vindbare en variabele groep. Daarnaast heb ik recent ook de Europese mariene fauna ontdekt en hier ben ik nu volop mee bezig. Vooral met het gruis uit Europa. Op dit gebied hoop ik in de komende jaren veel bij te leren.

NATURAMA *Free catalogue
on request*

New and old books on Shells and
Marine Biology

C.P. 28 (Succ. 26), I-90100 PALERMO -ITALY
FAX: +39+091+671.35.68
E-mail: naturama@tin.it
Visit our website: <http://www.dada.net/naturama>

SHOWCASE FROM URUGUAY

Seashell dealer sells select specimen
from the South Atlantic Ocean

for land and fresh water Gasteropoda please consult

*** FREE PRICELIST ON REQUEST ***

Helen Racz Lorenz
Arenal Grande 2082
Montevideo - Uruguay

Fax: 598 2 9242067
E-mail: showcasefromuruguay@info-red.com

If you have interest in some zoological or botanical specimens of this region, contact us, perhaps we can help you.

RAYBAUDI

RARE SHELLS

Buying & Selling

LISTS ON INTERNET

Fax + 39 06 5430104
P.O.Box 547 - Rome, IT

www.raybaudi.com
www.worldshells.com

José & Marcus Coltro - Luiz Couto

Femorale

Since 1989

**Worldwide • Best Brazilian Material
Marine • Land • Freshwater
Rare & Common**

*Label with full data, including:
Family's name, genus, species, author, accurate locality, collector,
synonym, bibliography and personalized with your name!*

E-mail list by Family on your request

Cx.P.15011 São Paulo SP - BRAZIL 01599-970
FAX 0055 11 278-8979 • Phone 0055 11 279.9482
E-mail: femorale@br.homeshoppina.com.br

FRONT
MIDDLE
BACK

C.J.H.M. Tax heeft een boek (manuscript) geschreven:

GREAT SHELL PAINTINGS OF THE WORLD

Na een algemene inleiding worden 78 van de fraaiste schelpenschilderijen uit de kunstgeschiedenis afgebeeld, daterende van de 14de tot en met de 20ste eeuw, van Italiaanse, Vlaamse, Engelse, Franse, Duitse en vooral Nederlandse schilders. De uitvoerige beschrijvingen geven veel bijzonderheden over de schilders, stijlperiodes en de afgebeelde schelpen (historisch en malacologisch). Alvorens diverse uitgeversters te benaderen zou de schrijver graag enige inzicht krijgen in de belangstelling voor een dergelijk boek. Indien u meer wilt weten over dit boek (prijs nog onbekend) schrijft u dan naar de heer Tax, Kempkeshoeve 55, NL-5262 NV Vught, Nederland of via e-mail: wfaber@hetnet.nl

Adverteer

in het Correspondentieblad Spirula
lage prijzen!!

Advertise

in the NMV Newsletter Spirula
at low rates!!

Info: F.L.J. Vervaeke, treasurer
Sporkenhout 4
NL-2211 PL Noordwijkerhout

*** SEASHELL TREASURES BOOKS ***

Dr. W. Backhuys, Postbus 321, NL-2300 AH Leiden, Nederland
Tel. (+31)(0)71.5170208 - fax. (+31)(0)71.5171856 -
e-mail: backhuys@backhuys.com
World Wide Web: www.backhuys.com

The Marine Mollusca of the Maltese Islands. Part 3. Sub-class Prosobranchia to sub-class Pulmonata, order Basommatophora door Charles Cachia, Constantine Mifsud & Paul M. Sammut, 2001. 272 p., 26 pln.paperback. Backhuys Publ.

ISBN 90-5782-068-4 **HFL 96.00**

Het derde en laatste deel van dit werk over de mollusken van Malta. Hierin worden groepen zoals de Neogastropoda en de Opisthobranchia beschreven en geïllustreerd. Eveneens aanvullingen op deel 2. Delen 1 en 2 nog voorradig:

A Conchological Iconography. The Family Haliotidae door D.L. Geiger & G.T. Poppe, 2000. 210 p., 80 fign. 83 kleurplaten, 4to, losbladig..... **HFL 180.00**

Dankzij de eerste auteur kan dit deel worden beschouwd als het beste van de tot nu toe gepubliceerde iconografieën. Terwijl de andere delen geweldige iconografieën zijn, kan dit deel ook worden beschouwd als een belangrijke monografie. Naast een uitgebreide inleiding geeft de tekst synoniemen, typelocaties, schelpbeschrijvingen, verspreiding, biologie, fossiele verleden en literatuur van elke (onder)soort. De drie voorgaande delen zijn nog leverbaar.

Speciale ringbanden voor de losbladige delen van deze iconografie verkrijgbaar voor.....HFL 22.00

Cephalopoda. A World Guide. Octopusses, Argonauts, Cuttlefish, Squid, Nautilus door Mark Norman, 2000. 320 p., meer dan 800 kleurenfoto's, 4to, hardbound..... **HFL 90.00**

Hoewel de meeste schelpenverzamelaars koppotigen nauwelijks zien als mollusken (behalve voor de schelpen van Nautilus en Argonauta) is dit een van de meest fascinerende groepen ongewervelden. Hun unieke morfologie en ingewikkeld gedrag wekken verbazing. Deze kleurige gids, waarin vele soorten van overal ter wereld worden beschreven en afgebeeld, voorziet in een lang-gevoeld tekort in de literatuur.

Catalogo illustrato. Rissoidae del Mediterraneo door Guido & Marco Arduino, 2001. 53 p., 149 fign., 149 kaartjes, spiraalband..... **HFL 28.00**

Een beknopte gids van de Rissoidae van de Middellandse Zee. Van elke soort zijn een of twee zwart-wit afbeeldingen opgenomen en is de verspreiding op afzonderlijke kaartjes aangegeven.

Moluscos Magallanicos. Guia de Moluscos de Patagonia y Sur de Chile door Daniel Oscar Forcelli, 2000. 200 p, ca 600 kleurenfoto's, paperback. **HFL 86.00**

Eindelijk is er een gids die het zuidelijke deel van Zuid-Amerika bestrijkt. Alle molluskengroepen worden behandeld en de meeste soorten zijn in kleur afgebeeld. De nogal eens verwaarloosde groepen, zoals de tweekleppigen, koppotigen, naaktslakken en keverslakken komen in deze gids eveneens aan bod. In het Spaans.

Bivalve Seashells of Western North America door Eugene V. Coan & Paul Valentich Scott & Frank R. Bernard, 2000. 764 p., honderden afbeeldingen, 4to, hardbound. **HFL 295.00**

Bepaald een bijzonder boek; zowel de inhoud als de uitvoering zijn van de hoogste kwaliteit. Het heeft de schrijvers 11 jaar gekost om alle 472 soorten tweekleppigen van zuidelijk Californië tot noordelijk Alaska te beschrijven. Het vormt daardoor een ideaal gezelschap van het klassieke werk van Keen waarin de buikpotigen uitgebreid worden behandeld. Elke soort is goed afgebeeld met beschrijvingen van de schelp, de habitat en de ecologie.

Stuur uw orders naar bovengenoemd adres. Prijs in guldens (HFL). We accepteren ook betaling in US\$, DEM, FRF en GB£. Visa en AmEx aanvaard. Verzendkosten zijn extra. Boeken worden als 'standard' post verzonden. Voor onze klanten in de E.U.: prijs is exclusief 6% VAT/BTW.

Sinds 1969

La Conchiglia
The Shell

Abonnementenprijzen 2001

standaard: 55 USD - aangetekend: 70 USD
 luchtpost: Amerika & Azië - 65 USD
 Australië & Oceanië 70 USD
 Visa en MasterCard aanvaard

tel.: ++39-06-51.32.536 fax: ++39 06 52.35.89.53
 web: <http://www.evolver.it/>
 email: conchiglia@pronet.it or conchiglia@evolver.it

**Nederlandse
Malacologische
Vereniging**

Onze vereniging heet nieuwe leden van harte welkom (zowel uit Nederland als uit het buitenland) om aan onze activiteiten deel te nemen:

- de tijdschriften (*Basteria* en *Corresp.blad Spirula*)
- de bijeenkomsten (gewoonlijk 3-4 per jaar)
- de internet website
- de bibliotheek
- de verzamelexcursies

Info: Erik Veldhuis, Jacob van Ruysdaelstr. 19, NL-7482 XA Haaksbergen, Nederland. E-mail: erikveldhuis@planet.nl

NOVAPEX

(voorheen APEX en ARION)
**Kwartaaluitgave gewijd
aan de Malacologie**

Uitgegeven door de
Société Belge de Malacologie
 [Belgische Malacologische Ver.] Gesticht in 1966
 B.P. 3
 B-1370 Jodoigne -België
 Abonnement (jaarlijks)
 België: 30 EURO
 Andere landen: 45 EURO

Bram van der Bijl
 Burg. van Bruggenstraat 41
 NL-1165 NV Halfweg
 Nederland
 Tel.: (+31)(0)20.4977772
 e-mail: anvdbijl@xs4all.nl

Gratis catalogus - 1000en overdrukken, tijdschriften en boeken over recente en fossiele mollusken
 Mancolijsten welkom - redelijke prijzen
 Xerox-copy service - postzaken

Zie ook:
<http://grimwade.biochem.unimelb.edu.au/~bgl/cat2mala.htm>

ZEEMUSEUM

Dr. Lelykade 39
 NL-2583 CL Den Haag
 Nederland

Bent u al vriend van het museum?

Telefoon (+31)(0)70.3502528
 Fax: (+31)(0)70.3549980

e-mail: zeemuseum@zeemuseum.nl

Bezoek onze homepage
www.zeemuseum.nl

voor alle informatie over
 het museum

The Strandloper
 BULLETIN OF THE CONCHOLOGICAL SOCIETY OF SOUTHERN AFRICA

The *Strandloper* is de elk kwartaal verschijnende nieuwsbrief van de 'Conchological Society' van Zuid-Afrika. Het bevat nieuws over schelpen en weekdieren van de Zuid-Afrikaanse regio.
 Een tweejaarlijks abonnement (tevens lidmaatschap van de vereniging) kost US\$50.

Schrijf naar: De secretaris, CSSA, PO Box 32748, Glenstantia 0010, Zuid-Afrika.

DOV PELED

*First Source & Specialist for
Red Sea Shells*

Grote keus (meer dan 1800 soorten) schelpen uit de gehele wereld

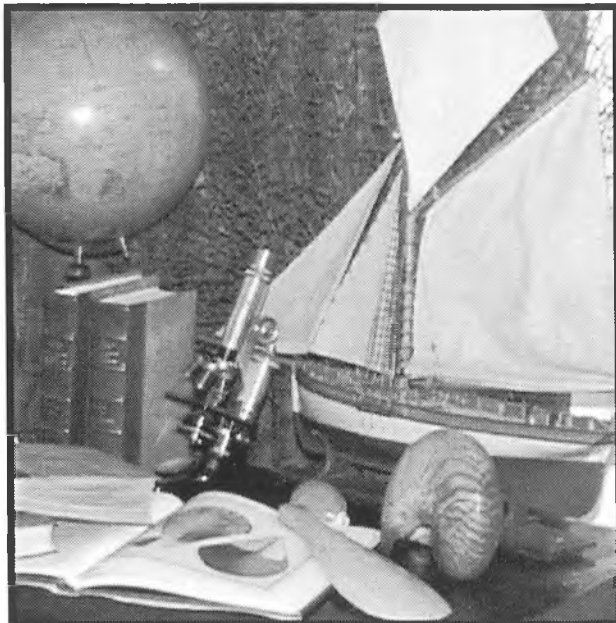
Ruilaanbiedingen welkom
 Prijslijst op verzoek

Droge zeekomkommers-
 Commercieel: Trochidae,
 Turboschelpen - pareloesters

DOV PELED - 1 Zvolon St., K. TIVON 36080 - ISRAEL
 Tel.: +972 4 8669900
 E-mail: Peled04@netvision.net.il
Sipsap88@aol.com

Guido T. POPPE

Conchology

Ph.: (32)2.217.01.10

Fax: (32)2.217.36.28

<http://www.conchology.uunethost.be/>

E-MAIL: guido.poppe@conchology.uunethost.be

BESTUURSMEEDEDELINGEN

MUTATIES NMV-LEDENLIJST

NEDERLAND

Nieuwe leden:

- CB 2001 G Hr. L.J. van Gemert - Couwenhoven 55-19 - 3703 EV ZEIST, tel. 030-6955832, e-mail: vangemert@voeding.tno.nl
- CB 2001 G Hr. E.S. van der Haar - 9472 WK ZUID-LAREN

Adreswijzigingen:

- CB 1998 G Hr. E.J. Bon - W. Ontzigtstraat 58 - 2461 SK TER AAR
- CB 1959 G Natuuronderzoek, Inst. voor Bos- en wordt nu: Alterra - Postbus 47 - 6700 AA WAGENINGEN
- CB 2001 G Mw. S. Ramcharan - Watermunt 6 - 9502 AA STADSKANAAL

Opzeggingen:

- CB 2000 G Mw. M. Koster - de Dreef 20 - 9502 PS STADSKANAAL
- CB 1961 G Museon - Postbus 72 - 2501 CB DEN HAAG

BUITENLAND

Nieuwe leden:

- B 2001 G Dr. Zoltan Fehrer - Hungarian Natural History Museum, Department of Zoology Baross u. 13 - H-1088 BUDAPEST - Hongarije

Kopij graag getypt/geprint insturen. Auteurs die met de computer schrijven wordt verzocht de tekst op diskette (3.5 inch) met een uitgeprinte versie in te sturen. **MS-DOS/MS-Windows:** Word Perfect (tot 5.1); Word tot 6.0 of/en - liefst beide - als ASCII. **MacIntosh:** MacWrite MS Word of andere tekstverwerkingsprogramma's. In andere gevallen alleen ASCII-bestanden. In documenttitel altijd de letter 'Cb' opnemen. Vergeet u vooral niet de gebruikte software en uw telefoonnummer te vermelden.

Kopij, indien mogelijk, met naast de Nederlandse een Engelse versie. Artikelen dienen te voldoen aan de standaardseisen met betrekking tot taalgebruik, literatuurverwijzingen en wetenschappelijke namen. Bij het meezenden van soortenlijsten graag de gewenste volgorde aangeven samen met gegevens over de gevolgde systematiek. In andere gevallen worden de lijsten alfabetisch gegeneerd.

Illustraties apart aanleveren: tabellen, kaartjes en tekeningen in zwarte inkt; contrastrijke zwart-wit foto's op glanzend papier; kleurenfoto's indien deze zich lenen om in zwart-wit te worden omgezet.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren en/of wijzigingen aan te brengen. Bij weigering en belangrijke wijzigingen zal contact met de auteur(s) worden opgenomen. De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

Kopij naar: A.N. van der Bijl, Burg. van Bruggenstraat 41, NL-1165 NV Halfweg, Nederland, onder vermelding 'Redactie Spirula - Cb'. Zie verder bij redactie Spirula - Cb: omslag.

